

Lunds universitet
Sociologiska institutionen
Avdelningen för socialantropologi
SANK02, VT 2016
Skriven av: Behrokh Zamini
Handledare: Christer Lindberg

MMA: Älskade våld i samtida Sverige

Abstract

Mixed martial arts (MMA) is one of the fastest growing sports of our time. At the same time the sport receives a lot of criticism for its violent nature. This essay examines why and how MMA has gained popularity in contemporary Sweden. To answer these questions, it is important to look at the different actors within the field of MMA in Sweden, the fighter, the promoters and the spectators. I will examine how these each by themselves and by interplay contribute to the popularity of MMA. I conclude that there are several different reasons to the gained popularity of MMA and these are dependent on the various actors, the fighter, the promoter and the spectator where they each contribute in their own way.

Nyckelord

Socialantropologi, mixed martial arts, popularitet, fighter, publik, matchmaker, Bourdieu

Acknowledgements

Stort tack till Johan Halldin från Svenska MMA-förbundet och Babak Ashti från Superior Challenge för att ni har gett av er tid och bidragit med stor kunskap till frågeställningen.

Även ett stort tack till alla som inte nämns vid sina riktiga namn i uppsatsen för att ni har delat med er av era erfarenheter och tankar.

Innehållsförteckning

1. Introduktion	4
Frågeställning och syfte	5
Tidigare forskning	6
Metod	7
Teori	9
Social klass	14
Begränsningar	17
Reflexivitet	17
Disposition	18
2. Bakgrund	19
MMA vs. Pankration	19
Historien bakom UFC	20
3. Våldet	21
Kritiken mot MMA	21
Utövarnas uppfattning av våldet	22
Antropologisk syn på våld	24
4. Fightern	26
Kroppen och smärta	27
Fyller ett behov	28
Gemenskap	30
Varför vill man slåss inför publik?	31
Att bli sitt bästa jag	32
Försörjning	32
Bekräftelse	33
5. Matchmakers	35
Marknadsföringsstrategier	37
6. Publiken	40
Varför vill man titta på MMA-matcher?	40
Mediekonsumtion	43
7. konklusion	45
8. Litteraturlista	47

1. Introduktion

Min första kontakt med mixed martial arts (MMA) var en UFC-match som visades på tv4-sport för ett antal år sedan. Det jag såg då var att två män endast klädda i shorts med massa märken på och handskar var inlåsta i en åttakantig bur för att slåss och en skulle vinna. Jag kunde inget om regelverk eller de olika teknikerna som sporten består av och därför såg MMA ut som ett brutalt slagsmål med publik. När den ena killen hade låst ner den andra och bombarderade honom med slag blev publiken alldeles till sig och jag kunde i bakgrunden höra hur de jublade högt. Samtidigt var det något som drog mig in och jag kunde inte sluta titta. När klockan ringde och motståndarna hade gått sina ronder var stämningen som förbytt. Dessa killar som precis hade försökt att slå ihjäl varandra kramades, var otroligt vänliga och stöttande mot varandra. I min värld gick detta inte ihop, jag var fascinerad och ville veta mer. Sporten har sedan dess blivit mer och mer populär och dess popularitet är ett återkommande tema både i media och vetenskapliga arbeten. Samtidigt anses den vara den mest våldsamma sporten av de alla och har sedan uppkomsten och än idag fått utstå mycket kritik för sin våldsamma natur. Det intressanta här är att ingen ställer frågan om varför MMA ständigt växer i popularitet.

Men innan vi går vidare, vad är MMA och vad går den ut på? Sportpsykologerna Jensen, Roman, Shaft & Wrisberg (2013:1) skriver att MMA är en sport som involverar en intensiv kamp mellan motståndarna där de använder sig av olika typer av kampstilar. Sporten klassificeras som en kampsport på grund av att de tävlande vinner genom att underkasta sin motståndare genom ett etablerat regelverk. Sociologen Dale C. Spencer (2009:122) menar att i MMA är det viktigt att integrera tekniker från flera kampstilar i en fighters tekniska färdigheter och att endast fokusera på de mest effektiva teknikerna. MMA är en blandning av jiu-jitsu, thaiboxning, brottning och boxning (Gullo, 2013:29). Alltså handlar det om att slå, sparka, armbåga, knäa (Spencer, 2014:236), strypa ut och vrida på varandras armar och ben tills motståndaren ger upp (Stenius, 2016)¹. En av Sveriges mest kända UFC-fighters Tor Troeng säger att MMA kan liknas vid ett parti schack. Det handlar om att hitta en strategi och positioner för att identifiera motståndarens svaghet och sätta denna i ett kroppsligt schack matt skriver Stenius (2016). En MMA-mästare måste vara vältränad i de olika kampstilarna och måste därför träna sig i den stil den är svagast. Här handlar det om att hitta en egen teknik genom att kombinera olika metoder och stilar. Därför pratas det ofta inom MMA om fighters

¹ Det finns ingen sidnumrering i artikeln därav inga sidnummer i referenserna.

med olika styrkor och tillvägagångssätt framför olika discipliner (Sanchez Garcia & Malcolm, 2010:40).

Även om det till synes inte verkar så, finns det många regler i MMA om vad man inte får göra och på svenska MMA-förbundets sida finns en lång lista över dessa. Man får till exempel inte slå, knäa eller sparka mot ryggraden och bakhuvudet, riva, bita, skalla, nypa, peta i ögonen, dra i håret, slå mot grenen eller stoppa in fingrar i kroppsöppningar och sår, attackera någon som ligger ner eller är försvarslös, bete sig osportsligt, göra förolämpande gester, använda svordomar eller vara passiv och inaktiv². När det kommer till matcher kan en fighter vinna en match på fyra sätt; genom att tvinga motståndaren att ge upp *tap out*, genom att göra denne medvetslös *knock out*, genom att domaren bryter matchen på grund av att motståndaren inte kan fortsätta *technical knockout* eller genom att få fler poäng än motståndaren baserad på domarbeslut *judges' decision* (Jensen et al., 2013:1)

Syfte och Frågeställning

MMA's växande popularitet är allmänt känt och samtidigt får sporten stå mycket kritik för våldsamheter och hjärnskador som redan nämnt. Min ursprungliga tanke var att det måste finnas en eller flera anledningar till att sporten växer, därför är syftet att undersöka detta. Uppsatsen har en övergripande frågeställning:

Hur och varför har MMA nått framgång i dagens Sverige?

Jag utgår ifrån att en sports framgångar handlar om att allt fler människor väljer den, här ska jag ta reda på anledningen till detta och då gäller det att titta på de aktörer som verkar inom sporten, fightern alltså utövaren, matcharrangören även så kallad matchmakern och publiken. I frågeställningen kommer jag att söka svar på frågorna, *varför man vill utöva MMA? Vad betyder MMA för individen? Vilken är matchmakerns roll? Varför vill man titta på MMA? På vilket sätt kan sporten kopplas till samhällets strukturer? Vilken roll spelar våldet i det hela?*

Vi kommer att se att fightern, matchmakern och publiken väljer sporten av olika anledningar och har olika roller i populariteten. Där finns också ett samspel mellan dessa, fightern kan inte gå upp i en ring utan matchmakern och publik, matchmakern kan inte sälja sina matcher utan en fighter och en publik och publiken kan inte se matcher utan fightern och matchmakern. Om

² <http://www.smmaf.se/regelverk/swe-pro-mma/>

det bara läggs fokus på den ena eller den andra aktören tappas en viktig del av varför sporten blir populärt bort.

Tidigare forskning

Den tidigare forskningen om MMA är till större delen utförd i USA och den enda som har forskat på ämnet i Sverige är etnologen Magnus Stenius på Umeå universitet som i sina arbeten behandlar kroppen, smärta, maskulinitet och pankration, ursprunget till MMA. Hans forskning är baserad på deltagande observation och intervjuer under tre års fältarbete till större delen på MMA-gym i Sverige men även på gym i USA, Japan, Hong Kong, Macau och Brasilien (Stenius, 2013:41). Den tidigare forskningen om MMA inom antropologin och sociologin behandlar mestadels genusaspekten inom sporten och användningen av kroppen. Alla studierna är utifrån fighters perspektiv och är baserade på deltagande observation och intervjuer. Det finns ingen forskning som utgår ifrån publikens eller matchmakernas perspektiv. Den som delvis behandlar sportens ökade popularitet är sociologen Kyle Green (2011:378f). Han menar att anledningen till att fler vill utöva sporten är att genom att bli slagen lär individen känna sig själv, att smärtan ger självkänsla i träningen samt etablerar och tillåter intimitet vilket är grunden för gemenskap mellan deltagarna. Sociologen Corey Abramson & antropologen Darren Modzelewski (2011)³ behandlar i sin artikel medelklassfightern och varför denna trots kroppsliga, sociala och professionella uppoffringar väljer att delta i subkulturen MMA. De kommer fram till att detta är på grund av att sporten förkroppsligar ideal, statushierarkier och dagliga rutiner i medelklassens moral och habitus mer än andra delar av deras liv gör.

I brist på antropologisk och sociologisk forskning som behandlar MMA's popularitet har jag använt mig av forskning från hälsa och sportvetenskap. Sportvetaren Raul Sanchez Garcia & sportsociologen Dominic Malcolm (2010:39) skriver i sin artikel att uppkomsten av MMA förklaras bäst som en *formaliseringsprocess* samt ett sökande efter spänning. De menar att sporten har på grund av allt strängare reglering fått göra kosmetiska förändringar men för att behålla publikens attraktion försöker matchmakers ge bilden av okontrollerat våld. Våldet inom MMA har förändrats över tid men idag överdrivs den för att behålla publikens intresse (ibid:54f). Sportvetarna Mark Mierzwinski, Philippa Velija och sportsociologen Dominic Malcolm (2014) behandlar bland annat kvinnors ökade engagemang inom MMA och ser detta som ett sökande efter spänning i vardagen. Undersökningen är baserad på intervjuer med sex

³ Det finns ingen sidnumrering i artikeln därav inga sidnummer i referenserna.

kvinnliga MMA-fighters (ibid:72). De kommer fram till att för kvinnorna är sporten och kampen tilltalande och definierar de som en del av en distinkt och framstående gemenskap (ibid:81).

Sport och hälsovetarna Damon P.S Andrew, Seungmo Kim, Nick T. O'Neal , Christopher Greenwell & Jeffrey D. James (2009) undersöker orsaker till konsumtionen av media och handelsvaror bland MMA-konsumenter. Det refereras en hel del till en liknande studie som några av dem har gjort tidigare, Kim, Greenwell, Andrew, Lee & Mahoney (2008). Skillnaden mellan artiklarna är att den senare går djupare in på medias roll i sportens popularitet. Ytterligare en studie som följer samma tema är Pawel Zembura & Jolanta Zyskos (2015)⁴ och skillnaden mot de förstnämnda är att denna är utförd i Polen. Författarna skriver att deras resultat kan ge en bättre förståelse av MMA-publiken på en lokal nivå som även kan jämföras med andra länder. De tror att i grunden är publikens anledningar till att titta på sporten lika mellan olika länder. Studierna är baserade på enkätundersökningar med hundratals åskådare utförda på olika MMA-event. De har tagit med både män och kvinnors perspektiv och diskuterar skillnaderna i uppfattning men det finns en ojämnfördelning mellan könen. Det kan tilläggas att alla studier som jag refererar till, både de antropologiska och andra diskuterar UFC och andra matchmakers, men de utgår inte från deras perspektiv.

Metod

För att svara på frågeställningen har jag använt mig av vetenskapliga artiklar, böcker, material från internet, intervju med Svenska MMA-förbundet och Superior Challenge samt informella samtal med personer som tittar på MMA. Detta på grund av att frågan kräver ett rikt material och att man tittar på alla aktörer som verkar inom sporten. Det hade alltså inte räckt med deltagande observation och intervjuer.

Studierna som refereras till här förutom Stenius arbeten är mestadels utförda i USA och bygger på deltagande observation från ett till flera år på olika platser i USA samt hundratals intervjuer med fighters. Det kommer att finnas många kopplingar till UFC som har sin grund i USA vilket kommer att framgå mer tydligt när vi tittar på sportens historia. Man kan här undra över anledningen till det när frågeställningen handlar om MMA i Sverige och om detta är en begränsning i arbetet. Jag har kommit fram till att det inte är så av flera anledningar. Svensk MMA är till stor del påverkad av UFC, under arbetets gång och mer specifikt under de

⁴ Det finns ingen sidnumrering i artikeln därav inga sidnummer i referenserna.

informella samtalen insåg jag att det är just UFC som attraherar många till sporten. UFC är också toppen som många professionella fighters vill nå eftersom det är där pengarna finns. Man kan också säga att MMA är en sport som praktiskt taget innefattar hela världen. Fighters från Sverige går matcher runt om i världen och utländska fighters går matcher i Sverige. Matcher från Sverige visas i andra länder och tvärtom. Fighters och även författarna till artiklarna till exempel Stenius och Spencer åker till andra länder för att träna, till exempel att man åker till Brasilien för att träna brasiliansk jiu-jitsu. Här kan man tycka att frågeställningen då borde handla om MMA's popularitet i världen men jag har ändå valt att avgränsa till Sverige eftersom jag inte med säkerhet kan säga hur det ser ut i världen.

Böckerna som jag har använt som empiriskt material är *Into the cage: the rise of UFC Nation* av Nick Gullo och *MMA-Sweet violence* av Kerstin Fredholm & Leif Claesson. Tanken med att använda Gullo (2013) var att använda UFC's eget material då de bäst själv kan beskriva sitt företag och dess historia. Fredholm och Claesson (2012) valde jag pga. att den innehåller intervjuer med kända svenska fighters. Som jag nämnde ovan finns det inte mycket forskning om MMA som utförts i Sverige och genom denna kan jag få med svenska fighters.

Intervjuerna var med Johan Halldin ordförande för Svenska MMA-förbundet, samt Babak Ashti som är VD för Superior Challenge. Jag intervjuade Johan Halldin för att få ett bredare perspektiv på svensk MMA och denna gjordes över telefon då han befinner sig i Stockholm och jag i Malmö. Intervjun med Babak Ashti var för att få med matchmakerns perspektiv då detta saknas i alla arbeten och jag ville ta reda på hur en matchmaker arbetar i Sverige. Tanken var från början att intervjua flera svenska matchmakers men jag fick tänka om på grund av uppsatsens omfång. Superior Challenge arrangerar matcher runt om i Sverige och har gjort sedan 2008. Jag valde dem pga. att de fångade mitt intresse med sin marknadsföring där det gärna refereras till det spektakulära med sporten och fightern visas upp som mäktig och som en krigare. Intervjun gjordes över mail eftersom även han befinner sig i Stockholm och jag i Malmö. Utmaningen för mig här var att verkligen fundera över hur jag formulerade frågorna eftersom utan röst och kroppsspråk blir tolkningen svårare. Jag känner inte någon av dessa herrar sedan tidigare utan jag skickade ett mail där jag presenterade mig och min uppsats och frågade om de kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Frågorna som ställdes är bifogade i bilaga 1 i slutet av uppsatsen. Eftersom dessa är offentliga profiler inom svensk MMA har jag frågat efter deras godkännande till att referera till dem personligen. De har också fått läsa och kommentera uppsatsen så att jag inte har missförstått eller missrepresenterat dem på något sätt.

De informella samtalen var med åtta personer om varför de väljer att titta på MMA. Anledningen till att jag har föredragit informella samtal framför intervju är att jag inte kände att det behövdes då jag endast hade en fråga och denna tog inte lång tid att svara på. Tanken var också att hålla en lättsam samtalston framför en formell intervju. Jag känner alla informanterna sedan tidigare och vet att de tittar på MMA-matcher. I valet var det viktigt att dessa tittar på MMA men inte utövar sporten själv. Jag tänker att om en person utövar sporten är det klart att han/hon även tittar på det samt att jag ville få med ytterligare ett perspektiv. Intervjupersonerna är män i olika åldrar mellan 21 till 50 med olika etniskt bakgrund. Utöver dessa tar jag upp samtal med ytterligare två personer, en som inte tittar på MMA och en som tränar och tävlar inom thaiboxning, även dessa känner jag sedan tidigare. Samtliga har godkänt att jag använder det de har sagt i uppsatsen men de har ändå fått fingerade namn och det går inte att urskilja en viss etnicitet utifrån namnen.

Teori

För att svara på frågeställningen kommer jag att ta hjälp av en av sociologins stora teoretiker nämligen Pierre Bourdieu. De begrepp som används är *habitus*, *fält*, *kapital* samt *interest*. I beskrivningen av begreppen och analysen av materialet har jag använt mig av Bourdieus egna skrifter särskilt *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste* (1984), antologin *Pierre Bourdieu Key concepts* (2008), Sofia Nordmarks beskrivning av Bourdieu i antologin *Sociologins teoretiker* (2014) samt Aje Carlboms beskrivning i antologin *Nya antropologiska porträtt* (2005). Detta då mitt mål var att beskrivningen skulle vara lätt att förstå och lätt att applicera på mitt material. Nedan följer en beskrivning av begreppen var och en för sig men det är viktigt att vara medveten om att dessa inte ska ses som självständiga enheter utan att de är sammankopplade. Detta kommer också att märkas i beskrivningarna då begreppen flyter in i varandra (Grenfell, 2008:2) och speciellt begreppen *habitus* och *fält* bör ses som oskiljaktiga (ibid:47).

Habitus

Karl Maton (2008:50) skriver att vi tror att vi har ett fritt val men ändå tar vi varje dag beslut baserade på antaganden om andras beteende och attityder. Sociala praktiker kännetecknas av regelbundenhet, samtidigt finns det inga regler som bestämmer hur dessa praktiker ska se ut och det är här *habitus* kommer in. *Habitus* är en kunskap som är skriven i individens kropp som denna har utvecklat genom att interagera med den sociala världen förklarar Sofia

Nordmark (2014:231). Habitus påverkar hur individen tolkar sin omgivning och agerar i den och denna är ett resultat av individens bakgrund och erfarenheter. Individens tankar uppfattningar, uttryckssätt och handlingar är skapade av habitus och är villkorade av den historiska och sociala kontexten, därför kan yttre förutsättningar förändra habitus men inte tvärtom (ibid:235). Bourdieu (1984:170ff) beskriver habitus som nödvändigheten internaliserad och omvandlad till en disposition som bringar fram meningsfulla praktiker och meningsgivande uppfattningar. Olika levnadsvillkor skapar olika habitus och det kan även sägas att en viss livsstil är en systematisk produkt av habitus.

Habitus kan ses som både objektiv och subjektiv och kan förklaras som en social konstruktion där yttre sociala förhållanden integrerats i individens kropp och blivit inre mentala och känslomässiga strukturer (Carlson, 2005:330). Nordmark (2014:231) förklarar att habitus visar Bourdieus syn på relationen mellan struktur och aktör vilket är att det inte går att skilja på dessa då strukturer i samhället, alltså både medveten och omedveten kunskap införlivas i individens kropp och medvetande. Strukturen är något som människan bär i sig och interagerar med genom olika val i livet och där knyts aktör och struktur ihop. Habitus klassificerar genom att överföra materiella och kulturella positioner i klassamhället mellan generationer eftersom människors habitus styr deras sätt att förstå och hantera sitt kapital.

För Bourdieu (1984:170ff) är habitus både en strukturerande struktur som organiserar praktiker och uppfattningen av praktiker samt en strukturerad struktur alltså uppdelning i logiska klasser som organiserar uppfattningen av den sociala världen vilket i sig är ett resultat av internalisering av uppdelningen i olika sociala klasser. Varje social klass villkor definieras av dess inneboende och relationella egenskaper som härstammar från dess position i systemet vilket är ett system baserad på skillnader och särskiljer sig från det den inte är. Social identitet är därför definierat och hävdas genom skillnader. Maton (2014:51) förklarar detta som att habitus ägs av sociala agenter alltså individer, grupper, institutioner och består av ” en strukturerad och en strukturerande struktur”. Denna är strukturerad av individens tidigare och nuvarande omständigheter, till exempel familj och utbildning samt strukturerande genom att individens habitus formar dennas nuvarande och framtida praktiker. Habitus ses som en struktur på grund av att den inte är slumpmässig utan systematiskt organiserad.

Bourdieu (2000:11) anser att fältets logik etableras i en specifik form av habitus, alltså en viss känsla för spelet som varken tillkännages eller påtvingas. Maton (2014:51ff) skriver att habitus inte agerar ensam utan praktiker är alltid beroende av vad Bourdieu kallar en

omedveten relation mellan habitus och fält. Habitus bestämmer hur individen agerar i sin historia och tar in denna i det nuvarande läget samt tar vissa beslut men inte andra. Besluten är beroende av de valmöjligheter som är tillgängliga vid just det tillfället och individen rör inte alltid själv över förhållandena. De beslut som individen tar påverkar dennes framtida förståelser av sig själv och världen. Därför är habitus inte fixerad utan ändras och utvecklas. Relationen mellan habitus och fält är ständigt pågående, dynamisk och partisk, alltså passar de inte alltid bra ihop eftersom båda har en egen logik och historia. Exempel på detta kan vara sociala situationer där man inte känner sig bekväm. Men det finns också situationer där man känner sig väldigt bekväm vilket visar på att individens habitus passar väl ihop med fältet.

Fält

Patricia Thomson (2014:67ff) förklarar att Bourdieu ansåg att för att förstå interaktion mellan människor eller förklara en händelse eller sociala fenomen är det inte tillräckligt att titta på vad som sades eller hände utan det är viktigt att undersöka det sociala utrymmet där detta sker. Hon använder sig av fotbollsplanen som en metafor i beskrivningen av fältteorin och skriver att Bourdieu själv diskuterade det sociala livet som ett spel och refererade gärna till fotboll, antagligen för att det var en sport som han kände väl till. En fotbollsplan är ett begränsat utrymme där spelet spelas och för att kunna spela måste spelarna ha sina specifika positioner. Spelet har regler som nya spelare måste lära sig tillsammans med grundläggande färdigheter innan de börjar spela. Spelarnas handlingar och vart de kan gå under spelet bestäms av deras position i fältet. Fältets skick, alltså om den är torr, våt eller full med hål påverkar vad spelarna kan göra och hur spelet kan spelas. Bourdieu menade att precis som i fotboll består det sociala utrymmet av sociala agenter vilket är människor eller institutioner och vad som sker i fältet är begränsat. Alltså finns där gränser för vad som kan göras och detta är format av förhållandena i fältet. Bourdieu (1984:110ff) skriver att individer inte rör sig slumpmässigt runt i det sociala utrymmet, delvis på grund av att de är ett föremål för krafter som strukturerar upp platsen och delvis för att de står emot fältets krafter genom deras specifika egenskaper vilka kan vara förkroppsligade som dispositioner eller i form av varor och kvalifikationer. Individens position och den bana denne väljer är inte oberoende från varandra. Där finns en stark koppling mellan sociala agents position och disposition och en viss bana har lett de till positionen dem har. Det är fältets specifika logik, vad som står på spel och vilken typ av kapital som behövs för att ge sig in i spelet som reglerar egenskaper genom vilken relationen mellan klass och praktik etableras.

Precis som ett fotbollsfält inte är det enda fältet finns där flera fält som har sina egna regler, historia och toppspelare. Likt spelet är livet i det sociala fältet tävlingsinriktad och aktörerna försöker genom olika strategier bevara eller förbättra sin position. Samlande av ekonomiskt, socialt, kulturellt och symboliskt kapital står på spel i fältet och dessa är både en process och en produkt av fältet. Spelare som startar spelet med fördel i ett visst kapital är gynnade och kan använda sitt kapital för att samla mer kapital och komma högre upp än de andra (Thomson, 2014:69). Bourdieu (1984:226) ser det som att det finns olika fält av preferenser och alla världar erbjuder särskiljande drag till exempel inom fältet sport finns olika typer av sporter, dessa tillåter sociala skillnader att uttryckas och erbjuder många möjligheter i jakten på distinktion. Nordmark (2014:231f) förklarar fält som ett begrepp som beskriver ett avgränsat område där det förekommer maktrelationer och hon ger medicin och juridik som exempel. Fält beskriver hur handlingar inom specifika områden i samhället skapar maktrelationer och kapital. Denna kan definieras som en plats där en grupp människor med gemensamma intressen strider om kulturellt och socialt kapital vilket är vad som ger status exempelvis rätt utbildning. Inom fältet finns konkurrens om vem som har en maktposition och vad som ska vara dominerande värden. Till exempel kan det inom akademien handla om vilken teoretisk inriktning som ska ha vetenskaplig status. Konkurrens och konflikter handlar inte bara om fördelning av ekonomiskt kapital utan även om tillgång till socialt och kulturellt kapital samt gäller likaväl inom fält som mellan olika fält. Viktigt är att fältbegreppet inte är samma sak som social klass och därför kan individen verka inom flera olika fält. När jag i resterande kapitel nämner fält syftar jag på Sverige som fält då frågeställningen handlar om MMA i Sverige. Man kan även se MMA som ett fält men det är inte relevant i frågeställningen.

Kapital

Aje Carlbom (2005:332) skriver att kapital enligt Bourdieu är olika former av värden, tillgångar och resurser som människor ägnar sig åt i livet. Nordmark (2014:230f) förklarar att Bourdieu definierar fyra former av kapital; ekonomiskt som är egendom och materiella tillgångar. Socialt vilket är sociala relationer och kontakter som individer har tillgång till som av andra ses som värdefulla och ger status. Kulturellt vilket innebär att individen har en viss utbildning, kunskap om kultur och samhället, ett bildat språk, god smak eller äger konstverk. Symboliskt kapital är det som av gruppen ses som betydelsefullt till exempel en individs eller en grups status som till exempel att tillhöra adeln samt berömmelse, ära och högt anseende (Bourdieu, 2000:166). De olika formerna av kapital kan också fungera som symboliskt kapital

när denna får bestämd eller praktisk erkännande skriver Bourdieu (2000:242). Kapital kan alltså både vara *objektifierad* vilket innebär att den är materiellt representerad som till exempel konstverk samt förkroppsligad vilket innebär att fältet har integrerats i personens kropp och medvetande som till exempel kroppsspråk, tonfall och livsval (Moore, 2014:105).

Bourdieu (1984:114) menar att huvudsakliga skillnader mellan sociala klasser härstammar från storleken av kapital alltså den ekonomiska, kulturella och sociala, vilket kan förstås som en uppsättning av användbara resurser och makt. Fördelningen i de olika klasserna sträcker sig från de som är bäst försedda med ekonomisk och kulturellt kapital till de som är mest berövade av dessa. Ju högre ekonomiskt och kulturellt kapital desto större möjlighet att lyckas i det sociala spelet (Bourdieu, 2000:227). Olika individer, grupper och klasser tävlar med varandra och i detta utvecklar dessa strategier för att bevara eller öka värdet av sina kapital och dessa strategier behöver inte bygga på relationella val eller ens vara medvetna. Till exempel kan en individ gifta sig med någon i ett särskilt socialt skikt i syftet att höja eller bevara den egna sociala statusen utan att vara medveten om att detta är en strategi (Carlbom, 2005:332). Det kan även vara på så vis att den som har tillgång till kultur genom språk och utbildning använder denna kunskap som kapital för att säkra sin position i samhället (Nordmark, 2014:231).

Interest

Enligt Bourdieu (1998:76f) förutsätter sociologin att det alltid finns en orsak bakom sociala agents handlingar och att dessa inte deltar i omotiverade, godtyckliga handlingar som inte kan förklaras. Det är här begreppet *interest* och senare även så kallad *illusio*, *investment* och *libido* kommer in. Interest handlar om att vara i och delta i det sociala spelet och en tro att denna är värt ansträngningen samt att insatsen som krävs i spelet och skapas genom deltagande är värt att jaga efter. Detta är beroende av personens habitus, alltså om individens förstånd är strukturerad efter världen där spelet äger rum är allt självklart och individen ifrågasätter inte om spelet är värt ansträngningen. Här är det sociala spelet som betyder något för individen viktig och intressant just på grund av att denna redan har lagts på i dennes kropp och sinne vilket kan kallas för en känsla för spelet. Illusio eller interest är något individen får lära sig tidigt där den första formen är deltagande i föräldrahemmet och socialiseringens komplexa processer. Barnet får offra egot för att delta i det sociala spelet vilket är grunden till all form av lärande där drivmotorn är sökande efter erkännande (Bourdieu, 2000:166).

Grenfell (2008:165) förklarar interest som att Bourdieu anser att där inte finns några ointresserade handlingar. Interest finns alltid hos individer samt definieras av deras omständigheter och tillåter de att agera på ett specifikt sätt inom kontexten de befinner sig för att definiera eller förbättra sin position. På sätt och vis är interest habitus förverkligad vilket är skapad av fältets förhållanden inom vilken individen befinner sig (ibid:154). Alla sociala fält oavsett om det till exempel är ett politiskt eller ett konstnärligt fält kräver att de som stiger in i den har en relation till fältet och där finns ett outtalat pris för att stiga in (Bourdieu, 1998:78). Individens praktiker är inte bara baserade på länken mellan habitus och förhållandena i fältet utan även en omedveten beräkning av vinst (*profit*) och en förbättring av individens position i fältet. Alltså agerar individer för att maximera sin vinst och även om denna är ett verktyg för ekonomiska åtgärder kan den inte bara reduceras till intensionalitet och att uppnå materiella mål (Grenfell, 2008:154f).

Social klass

Bourdieu lägger stor fokus på social klass i sina analyser av det kulturella livet (Crossley, 2008:87). Det pratas även en del om social klass inom MMA. Till exempel att fightern är en kille uppvuxen i ghettot och från arbetarklassen ett återkommande tema hos Fredholm & Claesson (2012). De skriver att när företrädare för sporten i Sverige ska beskriva proffsens bakgrund säger de på beställning att de har läkare, advokater osv. för att höja sportens anseende. Egentligen speglar MMA på elit- och tävlingsnivå de stora klyftorna i dagens Sverige. De som har levt ett hårt liv är överrepresenterade i den gruppen och mer än en framgångsrik fighter skulle varit nerknarkad, mördad eller suttit på anstalt utan MMA och om man har vistats i fightervärlden ett tag fattar man att det är på detta vis (ibid:23). Det nämns bland annat att fightas är en arbetarsport (ibid:27) och att en grym fighter måste ha hatet med sig för att lyckas (ibid:46).

Abramson & Modzelewski (2011) lägger i sin artikel fokus på medelklassfightern och skriver att sociologer och mer specifikt etnografer under lång tid har undersökt varför människor utan tillgång till traditionellt statussystem skapar subkulturer där de kan känna sig bekväma, värderade och respekterade. De ställer frågan om varför medelklassutövare som har tillgång till status och framgång i samhället väljer att delta i en värld där man slåss i en bur vilket kräver kroppsliga, personliga och professionella uppoffringar. Resultatet är att dessa väljer MMA på grund av att sporten stämmer väl överens med medelklassens moraliska värderingar och sätt att agera. Författarna uppger att många av medelklassutövarna inte gärna pratade om

att de utövade MMA då dessa kände att de inte ville behöva försvara sig mot människors antaganden om att de skulle vara korkade och våldsamma.

Jag ställde frågan om huruvida MMA tillhör en viss klass till Johan Halldin. Han menar att man inte behöver vara arbetarklass för att vara bra på sporten och att skylla framgångar inom sporten på klass och tuffa uppväxter är en kraftig förenkling. Det handlar inte om att slå tillbaka mot samhället då det finns andra möjligheter i Sverige och här finns många inom sporten som har haft det bra och har en universitetsutbildning. I Sverige handlar det inte om att vara ett offer utan man har själv valt att utöva sporten. Såklart finns det de som har haft tuffa uppväxter och vill slå tillbaka mot samhället men där finns inte ett mönster i att vara MMA-fighter i Sverige, kanske i andra länder. Man vill gärna hitta på ursäkter och det finns många myter om MMA som att man behöver vara våldsam, nysvensk, uppväxt utan pappa och kriminell och dessa faktorer finns inom alla sporter. Även när det gäller publiken i Sverige kan man inte utmärka en viss social klass. Enligt Babak Ashti har Superior Challenge en väldigt bred målgrupp och charmen med MMA är just att den tilltalar människor från olika etiska bakgrunder, social status, samhällsskick, tro, färg, kön och så vidare.

Vi kan här dra slutsatsen att klassfrågan finns närvarande inom MMA men att det inte går att peka på att det är en viss samhällsklass som utövar eller tittar på sporten. Men vi kan använda Bourdieus (1984:106) definition av klass vilket är att klass inte handlar om fast egendom eller egenskaper som till exempel kön och etnicitet. Nordmark (2214:234) skriver att Bourdieu vänder sig mot tanken om klass som objektivt givna kategorier vilka är baserade på individens position i produktionssystemet. Han menar istället att denna är en indelning som kan förändras och är ett fenomen som skapas i relation till andra aktörer i samhället. Han använder sig av kapital och habitus för att analysera och beskriva vad som formar en individs klassposition. Alltså finns klass i individens habitus vilket är hur individer uppfattar sin omvärld och gör val i den sociala världen. Här kan man då prata om smak vilket är ett begrepp som Bourdieu (1984) använder sig en hel del av. Även under min intervju med Johan Halldin kommer detta upp då han menar att om man gillar MMA eller inte har detta med smak att göra.

Bourdieu (1984:6) anser att smak klassificerar, att sociala subjekt själva blir klassificerade av sina egna klassifikationer och särskiljer sig genom skillnader som de skapar mellan det fula och det vackra samt det stilfulla och det vulgära. Smak är grunden till ömsesidig anpassning av alla drag som förknippas med en person. Denna är en praktisk operatör som förändrar

saker till skillnad och skiljetecken. Den transformerar praktiker till klassificerade praktiker samt förändrar nödvändigheter till strategier och begränsningar till preferenser. När den sociala positionen förändras hamnar habitus i nya förhållanden och då är det smak, alltså smak för nödvändigheter eller lyx inte hög eller låg inkomst, som dikterar hur praktiker anpassas till resurserna. Genom smak har den sociala agenten vad den tycker om på grund av att den tycker om det och egenskaperna är givna till den genom en klassifikation (ibid:175).

Det kan alltså sägas att smak är ett sätt att särskilja sig från andra. Bourdieu (1984:223) skriver att sportaktiviteter och underhållning som erbjuds till den potentiella konsumenten är förutbestämd för att uttrycka skillnader som är socialt relevanta i den stunden. Den sociala agenten behöver bara följa sin habitus för att hitta en aktivitet som är helt och hållet den och med det kommer själsfränder. Till exempel menar Bourdieu att i syftet att särskilja sig från ordinära nöjen låter privilegierade sig guidas av fasan över de vulgära massorna vilket alltid har fört de högre och längre bort mot nya erfarenheter och nya ställen som kan vara exklusiva samt ge en känsla av legitimitet över praktiker. Drag som tilltalar dessas smak kombineras i sporter som till exempel golf, segling och fäktning vilka utövas på exklusiva platser, på en vald tid, ensamt eller med ett självvalt sällskap till skillnad mot den kollektiva lagsporten. Här krävs också låg fysisk ansträngning vilket gör att sporten är oberoende av ålder och kroppsligt kapital. All form av fysiskt och verbalt våld samt alla former av kroppskontakt mellan motståndarna exkluderas. Det handlar alltså om att särskilja sig genom aristokratisk etikett och exklusiva utrymmen (ibid:215ff).

Samtidigt i olika tider och genom förändring i betydelse och funktion har samma aktiviteter attraherat både aristokratiska och populära anhängare menar Bourdieu (1984:214ff). Han skriver att populära sporter som fotboll, brottning och boxning var under sina tidiga år till glädje för adeln. Genom att de har blivit populära har dessa dock slutat vara det de var, just på grund av sin sociala uppbyggnad med publiken samt genom kraven på styrka, uthållighet, våld, uppoffring, foglighet och underkastelse till disciplin, vilket inte är attraktivt för den dominerande klassen. Avgörande är att sociala agenter uppfattar saker genom uppfattningsscheman och habitus därför kan en inte anta att alla som praktiserar samma sport eller andra aktiviteter tilldelar samma mening på sin praktik eller till och med utövar samma praktik. Det kan inte heller antas att olika sociala klasser håller med om vad de förväntar sig att få ut av samma sport oavsett om det gäller fysiska, själsliga, sociala vinster eller möjliga ekonomiska och sociala fördelar. En sports betydelse för individen är kopplat till olika variabler som hur länge sedan och hur man lärde sig sporten, hur ofta den utövas, de sociala

förhållandena som tiden, platsen, faciliteter och redskap samt hur den spelas till exempel om det är i lag och vilken position (ibid:209ff).

Det finns sporter som utövas i flera olika typer av fält menar Bourdieu (1984:212) och skriver att konflikter i hur man gör en sport och vilka resurser som krävs kan alltid översättas till ett fälts specifika logik. Sådana fall leder till en demokratisering där sporten får samexistera i olika fält. Tennis kan vara exempel på en sådan sport som utövas av medlemmar i privata klubbar med mångårig erfarenhet och krav på specifik klädsel men den kan också utövas av nya utövare i offentliga klubbar utan krav på en viss klädsel. Inom MMA finns inte specifika klädregler, privata klubbar och en uppdelning. Sporten är tillgänglig för alla som vill och kräver varken högt kulturellt eller ekonomiskt kapital (ibid:220), som jag har förstått det är detta en del av tjusningen med sporten men vill man vara exklusiv är MMA antagligen inte den sport man väljer i första hand.

Begränsningar

Det finns en manlig bias i studien och MMA är ett område där männen dominerar stort. Även om där finns en del kvinnor och kvinnor mer och mer kommer in i sporten är det väldigt svårt att få en jämn nivå mellan könen. Green (2011:391) skriver att hans artikel har begränsningen att den är skriven utifrån en vit heterosexuell man om grupper av män där de flesta är vita och heterosexuella. Även mina informella samtal är med endast män och anledningen till att detta är att jag inte har hittat en kvinnlig informant som tittar på MMA utan att utöva någon form av kampsport själv. Min erfarenhet sedan tidigare och i arbetet med uppsatsen är att kvinnor som inte själva utövar någon form av kampsport oftast tycker att MMA är för våldsamt, de förstår inte varför två personer vill gå in i en ring och slå på varandra och ännu mindre tjusningen i att titta på det. Samtidigt kan det diskuteras om den ojämna fördelningen mellan könen är en begränsning då MMA-världen består till större delen av män och kvinnor inte i lika stor utsträckning intresserar sig för MMA.

Reflexivitet

Uppsatsens frågeställning behandlar MMA's popularitet, därav bjuder den på en positiv bild av MMA. Det kan verka som att jag försöker romantisera MMA och kanske till och med våld vilket absolut inte är min mening. Jag ställer mig positiv till MMA och som jag skrev i inledningen har tanken till uppsatsen kommit från en fascination av sporten. På grund av dessa anledningar har jag försökt att vara kritisk både mot mig själv och mot det jag har hört

och läst igenom hela arbetet för att få fram ett så rättvist resultat som möjligt. Jag har under arbetets gång ställt mig frågan om jag vill förmedla en positiv bild av MMA eller om det som tas upp faktiskt är relevant i frågeställningen. Jag har av samma anledning tagit med kritikerns perspektiv men uppsatsen är i huvudsak baserad på personer som på olika sätt arbetar för, utövar och tittar på sporten. Detta på grund av att det är just dessa som kan ge svaret på hur och varför sporten ständigt växer.

Disposition

MMA's framgångar är ett samspel mellan fightern, matchmakers och publik därför är uppsatsen upplagt utifrån dessa tre. I nästa kapitel går vi igenom den tidiga formen av MMA vilket var i antikens Grekland och kallades för pankration samt uppkomsten av UFC och hur den har kommit till att se ut som den gör idag. I kapitel tre tittar vi på våld vilket MMA gärna kopplas ihop med, kritiken mot MMA, utövarnas egen uppfattning samt hur man inom antropologin ser på våld. I kapitel fyra följer en beskrivning av fightern, varför en person vill utöva MMA och vad han/hon får ut av det. I kapitel fem tittar vi på matchmakers och deras roll i sportens popularitet. I kapitel sex behandlas publiken, deras anledningar till att titta på sporten samt medias roll i det hela. I kapitel sju avslutar vi med slutsatser om varför och hur MMA har kommit till att uppnå popularitet.

2. Bakgrund

MMA vs. Pankration

MMA är egentligen ingen ny sport utan den har sina rötter i antiken och då kallades den för pankration. Att vara medveten om kopplingen mellan MMA och pankration underlättar förståelsen av att utövarna kallas för gladiatorer och ibland även marknadsförs så samt matchernas tillvägagångssätt. Stenius (2013) analyserar den nära relationen mellan pankration och MMA. Han skriver att utövarna själva gärna under intervjuer refererar till att MMA är baserad på en uråldrig kampstil, pankration samt att även om pankration inte längre finns i sin originalform har den influerat andra sporter som till exempel brasiliansk jiu-jitsu, karate och mest av alla MMA och olika MMA-event är uppbyggda efter samma modell (ibid:42). Även Kim et al (2008:110) skriver att pankration anses vara ursprunget till MMA.

Pankration kommer från grekiskans "pan" och "kratos" och betyder "alla" och "krafter". Sporten var under sin tid känd för att dess tekniker kunde användas både inom sport och krigsföring. Som sport var pankration en kombination av boxning och brottning, alltså en fristilad kampform som integrerade slag med grepp och kasttekniker. Sporten var kontrollerad, fokuserad och disciplinerad på ett sätt men också stridande på ett brutalt sätt genom att det till exempel var tillåtet att dra i håret samt att armbåga och knäa motståndaren. Där fanns några regler som till exempel att man inte fick bita sin motståndare. Pankration kan vara bland de äldsta av kampformer och på sin tid var den en vördad sport som under århundraden fungerade som den prestigefyllda finalen i olympiaden (Stenius, 2013:42). Dennes rötter går tillbaka ända till 648f.kr när den var med i den 33:e olympiaden (Stenius & Dziwenka, 2015:2).

MMA är likt sin föregångare en "alla" "krafter" kampsport där två tävlande endast bärande shorts, handskar och munskydd går in i en bur och släpper loss slag, armbågar, knän, sparkar, strypningar, kast och andra tekniker mot varandra. En MMA fighter söker seger genom att sätta sin motståndare i en försvarslös position och tvinga denne till att ge upp genom olika metoder som till exempel strypning. Av denna anledning är det inte förvånande att sporten har många kritiker som hävdar att MMA är alltför brutal. Men trots kritiken lockar sporten många fans och fighterna blir likt de gamla gladiatorer firade och förvandlas till stjärnor. MMA idag precis som i gamla tider lockar till stor uppmärksamhet och fyller hela arenor genom att samla ihop fighters med olika sociala och etniska bakgrunder och färdigheter. Därför kan man säga

att en stor likhet mellan MMA och pankration är de storskaliga matcherna. Men samtidigt är MMA en hybrid sport som är inspirerad av olika kampstilar och kontexter vilket skiljer den från pankration (Stenius, 2013:42f). En annan skillnad är att i pankration var allvarliga skador och dödsfall vanligt förekommande och atleterna prisades för att dem trotsade döden. I dagens MMA är allvarliga skador och dödsfall ytterst ovanliga skriver Sanchez Garcia & Malcolm (2010:47f).

Historien bakom UFC

Stenius (2016) skriver att MMA fick sitt genombrott 1993 genom organisationen UFC i delstaten Colorado, USA. Där arrangerades en superturning av den brasilianska familjen Gracie. Rorion Gracie, huvudtränaren, ville bevisa att hans kampsportstekniker alltså brasiliansk jiu-jitsu, dominerade över alla andra kampformer. I turneringen fanns en sumobrottare, en kickboxare, en street-fighter och så Rorion Gracie, som chockade alla genom att med till synes enkla medel låsa fast och brotta ner sina motståndare och strypa ut dem utan att slå ett enda slag. Detta visades av en liten Pay Per View-kanal, SEG och åttiotusen tittare betalade för att se *The ultimate fighting championship*. Eftersom showen var en succé bestämde de sig för att göra fler event och tanken slog inte arrangörerna där att de höll på att skapa en ny sport (Gullo, 2013:12). Under 1997 gick senator John McCain ut i media och kallade sporten för mänsklig tuppfäktning och andra politiker följde efter (ibid:15). Detta ledde till att sporten blev förbjuden i alla stater utom tre och tappade 90% av sina PPV-leverantörer. Efter att företaget fick kämpa för sin överlevnad från 1997 till 2001 såldes den till Zuffa med Dana White som VD som i syfte att förändra människors uppfattning av sporten införde nya regler om vad man fick göra, viktklasser, rundor och tidsbegränsningar vilket spelade stor roll i att sporten återigen fick visas på PPV och sedan dess har intresset för sporten bara växt skriver Kim et al. (2008:110).

3. Våld

Den största kritiken mot MMA är att den är våldsamt, i detta kapitel kommer vi här att titta på kritiken, hur denna uppfattas av utövarna samt hur antropologin ser på våld. Våldet har egentligen inget med själva frågeställningen att göra men den är en del av hur man ser på sporten, därför har jag valt att föra en diskussion om den.

Kritiken mot MMA

Där finns flera olika typer av kritik mot MMA, dessa handlar om hjärnskador samt att MMA normaliserar våld i samhället. Här ska vi titta på av några kritiska röster mot MMA, hur de ser på sporten och varför de är kritiska mot den. I sammanhanget kan noteras att de som kritiserar sporten i media är personer med ett högt kulturellt kapital, alltså högutbildade, med kunskap om samhället och ett bildat språk, som till exempel läkare och journalister (Nordmark, 2014:231).

Bengt Winblad, alzheimerforskare och professor/överläkare i geriatrik skriver i en artikel för DN. debatt att han med artikeln vill visa vilka skador som upprepade hjärnskakningar inom sporter som professionell MMA och boxning kan leda till. Att upprepade hjärnskakningar leder till koncentrationssvårigheter, minnesstörningar, försämrat tal, irritabilitet, depression och ibland aggressivitet samt Parkinsonliknande skakningar. Kroniska skador på hjärnan ger en demensutveckling med patologiska och kemiska förändringar som vid Alzheimers sjukdom. Han skriver att vuxna människor självklart får bestämma över sina liv men hur ska det gå för barn som tidigt börjar träna MMA? Han vill att rapporterna om långtidseffekter av slag mot huvudet ska leda till nytänkande hos föräldrar, ungdomsledare, tränare och politiker när det gäller sporter där huvudsyftet är att skada sin motståndare genom slag och sparkar mot huvudet. Han föreslår också att man bör införa färre ronder, hjälmtvång och tjockare handskar för att undvika en epidemi av Alzheimers sjuka före detta kampsportare i framtiden⁵.

Anders Lindblad skriver i dagens nyheter att han inte gillar sporten men förstår fascinationen av den samt att sportens utveckling och oviljan att ta till sig av varningarna är skrämmande. Att det är svårt att försvara och förtjusas av upprepade slag och sparkar mot huvudet på någon som ligger ner även om utövarna är vältränade idrottsmän. Att *PR-maskineriet* runt UFC är så välinoljat att de inte bryr sig om kritiska röster och farorna avfärdas när intresset runt galorna

⁵ <http://www.dn.se/debatt/mma-riskerar-orsaka-epidemi-av-alzheimer/>.

och i media växer snabbt och pengarna rullar in. Han menar att hajpen runt MMA är ett 2000-tals fenomen där man kan dra paralleller till tv och data-spel där det handlar om våldsamma slagsmål och i vissa grupper är det helt rätt att gilla MMA och machotuffa tag. Han skriver att de som jämför skadorna i MMA med skador i hockey eller andra sporter kan likaväl jämföra äpplen och päron då det verkligen inte är samma sak eftersom i MMA är syftet att skada motståndaren⁶.

Idrottsprofessor Yelverton Tegner ser MMA som legaliserad misshandel och vill att sporten ska förbjudas. Han menar att ur ett samhällsperspektiv glorifierar dessa sporter våld. Även han pekar på hjärnskador och menar att det är bara en tidsfråga innan fall med boxardemens dyker upp inom MMA. Han oroar sig för det växande intresset för MMA och tycker att media ger sporten för stor uppmärksamhet och att man borde sluta skriva om dessa killar om man inte vill stödja en våldsam utveckling i samhället⁷.

Utövarnas uppfattning av våldet

Självklart har utövarna och de som uppskattar sporten en helt annan uppfattning än det ovannämnda. Stenius (2016) skriver i en artikel för tidningen idrottsforskning att MMA är en tävlingssport som framkallar intensiva känslor både om du gillar den eller inte. Han menar att sporten inte bara handlar om våld och att MMA kan verka okontrollerat och kaotiskt men egentligen är sporten skyddad av en välstrukturerad säkerhetsapparat där minsta avvikelse från reglerna bestraffas. Våldet som upplevs i MMA är inövat i förväg genom upprepningar och framställd i en instrumentell miljö under strikta regler och övervakad av domare, ringside domare och läkare (Stenius & Dziwenka, 2015:8).

Fredholm & Claesson (2012:35f) konstaterar att vara fighter är en extrem sysselsättning som går emot samhällets grundidéer och värderingar. Även om MMA kan se ut som ett gatuslagsmål skiljer den sig markant från denna då fightern hämtar sina tekniker från olika kampsportsdiscipliner. De skriver att Omar Bouiche, en känd profil inom svensk MMA säger att det är våldsamt att fightas och all kontaktsport är farligt. Att man har rätt att göra vad man vill med sin egen kropp och som fighter tycker du att det är värt att göra det valet. I Sverige är folk rädda för våld och vad som sällan kommer fram i debatter är att normerna kan ha större

⁶ <http://www.svd.se/mma-galorna-ger-en-blodig-eftersmak>.

⁷ <http://www.ltu.se/ltu/media/news/Idrottsprofessor-vill-forbjuda-MMA-1.119286>.

betydelse än själva kampmomentet. (ibid:83f). I boken diskuteras också hjärnskador som en faktor inom MMA mot att det finns så mycket annat som är farligt till exempel alkohol, droger och att köra motorcykel och då borde dessa också förbjudas (ibid:95ff)

Under intervjun med Johan Halldin kommer vi såklart in på ämnet våld, han berättar att MMA får en hel del kritik, att där finns politiker som vill förbjuda sporten och att många tycker att den är obehaglig. Men han ser det som att det handlar om smak och om man inte vill titta på MMA får man låta bli, sporten behöver inte förbjudas för det. Om man inte riktigt förstår vad sporten går ut på är det en enkel lösning att kalla det för våld och skylla på våldsamma personer, det handlar om okunskap helt enkelt. Babak Ashti ser det som att MMA är en tuff och komplex sport och för den som inte är insatt kan det se brutalt ut. Därför försöker Superior Challenge alltid att informera om sporten för att eliminera fördomar och skapa ett intresse. Stenius (2016) skriver att en av hans informanter, en UFC-fighter som han kallar för Ante säger att han förstår dem som kritiserar MMA för att vara för rått eller hänsynslöst men även han tror att det egentligen handlar om okunskap. MMA är en idrott som är full av respekt och ödmjukhet för sin motståndare och handlar inte om att slå ihjäl varandra. Denna går ut på ett medgivande, rent spel och öppna kort. Sporten är hårt regelstyrd och man tävlar under kontroll av domare i buren och fightern får inte heller bete sig osportsligt eller aggressivt efter att matchen är avslutad, denna ska visa respekt och vara en förebild. När jag frågar informanterna om anledningen till att de tittar på MMA är det ingen som pratar om våld utan anledningar som nämns är att MMA är en ultimata sport och att den innehåller mycket action och spänning. En av informanterna Martin säger att visst finns där en del våld och det kan vara blodigt men det är inte därför han tittar på MMA.

Svensk MMA skiljer sig från övriga världen genom att sätta säkerhet främst. Johan Halldin berättar att i Sverige är det viktigt att MMA inte är på tvång och att utövandet ska vara roligt liksom i andra idrotter. I Sverige håller fighterna en högnivå men är mer försiktiga på grund av att de inte har vuxit upp under tuffa förhållanden som till exempel i Brasilien där sporten är deras enda chans. Detta gör skillnad i att våga spela och hur hungrig man är. Här handlar det inte om att köra på till sista blodsdroppen vilket då också påverkar hur matchen blir. På grund av hur fältet ser ut beter sig fighterna alltså annorlunda och mer säkert. I Sverige finns en säkerhetstrappa för utövandet och fyra olika regelverk. Armbågar får endast användas i ett av regelsystemen vilket är professionell MMA där reglerna är mer lika internationella regler menar Johan Halldin. Det är även viktigt i sammanhanget att matchmakern har ett stort ansvar

i att säkerställa att det är jämbördiga motståndare som möts⁸. Jag tänker om kritiken och alla diskussioner i media har ökat på intresset för MMA och lett till att fler har fått upp ögonen för den därför ställer jag frågan till Johan Halldin. Han tycker inte det och menar att de som uttalar sig är okunniga när det gäller sporten. Förbundet har gått igenom mycket för att behålla MMA i Sverige och dessa kritiker tar upp tid och bidrar till att man går bakåt och inte framåt för att utveckla sporten och dess regelverk i Sverige.

Antropologisk syn på våld

Antropologen Michael Gilson (2002:99) skriver att konflikt och våld är viktiga för antropologin då de berättar om sätten som grupper och människor organiserar och ser på sig själv, hur dessa skapar maktrelationer och hierarkier samt skapar sociala identiteter och mening. Alltså är konflikt och våld centrala i världen vi lever i och vår förståelse av den, MMA och dess popularitet kan berätta något om vår tids Svenska samhälle.

Biologiantropologerna Megan Brickley & Martin Smith (2006:163) behandlar i sin artikel sättet som skador på skelett kan kopplas till kulturella mönster av våld. I syftet att hitta beteendemönster har författarna studerat skelett från en historisk kyrkogård, St. Martins i England. De skriver att under de senaste åren har det blivit mer uppenbart att skador på skelett visar på aggression mellan personer. Våld är intressant inom många av antropologins grenar då den spelar stor roll i förståelsen av människan och mönster av våld är kulturellt specifika. Deras argument är att samtidigt som ett samhälle ser en viss metod för att skada andra som lämplig ser ett annat samhälle samma metod som oacceptabelt. Därför är typen och utbredningen av en viss skelettskada som ett resultat av fientlighet också kulturellt specifikt. Att slåss med knytnävarna var ett accepterat sätt att hantera konflikter mellan personer under 1700- och 1800-talet och de menar att detta har sin grund i att boxning var populärt i England under denna tidsperiod och att detta är något som man kan se i skador på skelettet. Deras undersökning är baserad på tolkning av skelettskador i deras kulturella kontext för att få information om beteendemönster. I artikeln visar de på att skador från våld varierar mellan kulturer, mellan grupper och i en specifik kultur över en viss tid. En enkel beskrivning av deras undersökning är att i artikeln beskrivs olika typer av skador både avsiktliga och oavsiktliga till exempel om de uppkommit av avsiktligt våld eller om det var en trafikskada och knyter dessa till plats och kön. Kan tilläggas att även i denna studie finns en manlig bias och att när det gäller avsiktliga skador gäller detta överlag män (ibid:165ff).

⁸ <http://www.smmaf.se/regelverk/swe-pro-mma/>.

Alltså kan vi dra slutsatsen att MMA kan ses som våld men också som en sport och vilken av dessa förklaringar man väljer är beroende på var och ens erfarenheter och sätt att se på världen. Till exempel en av informanterna, Daniel tränar thaiboxning har bott och tävlat i Thailand, jag frågar honom om man i Thailand ser thaiboxning som våld. Han säger att han inte har uppfattat det så och att för thailändarna är thaiboxning deras nationalsport, något att spela på samt ett sätt att försörja sig. Han berättar om när han skulle till immigrationsverket och var blåslagen och sydd i ansiktet efter en match. De frågade honom vad han hade gjort och han berättade att han hade gått en match. På grund av detta hjälpte de honom direkt och hans ärende som skulle tagit tre timmar tog bara en halvtimme. Medan i Sverige har vi inte en kampsportskultur på samma sätt och därför är det tabu att två män går in i en bur och slår på varandra för att en ska vinna. Bourdieu (1984:209) skriver att sportaktiviteter och underhållning presenterar sig för varje person som inträder dessa som en uppsättning av färdiga val, traditioner, regler, värderingar, redskap och symboler som får sin sociala relevans genom det system som de utgör och dessa får en del av sina egenskaper från sin historia. Han ger rugby som exempel och menar att i England och i Frankrike uppfattas den på olika sätt. Detta beror på att i England spelas den i elitskolor medan i delar av Frankrike ses den som en arbetar- och medelklassport. Detta kan förstås genom den historiska processen, i 1800-talets England ändrades sportens mening och funktion från en populär sport till en elitport genom att den kopplades ihop med aristokratisk etik och världssyn alltså fair play och viljan att vinna.

4. Fightern

Min första fråga till Johan Halldin är vad MMA's popularitet i Sverige beror på och han nämner flera anledningar. Att vi i Sverige var väldigt tidiga med sporten på grund av att människor som Omar Bouiche var iväg och hämtade hit den. Att vi har många duktiga utövare och många kända svenska namn för att vara ett så litet land. Han nämner Tyskland som exempel som är ett mycket större land men de har inte lika många kända namn inom sporten och dessa framgångar och kända namn ger popularitet. Bidragande faktor här är att i Sverige har vi en stark idrottstradition och bra organisation i jämförelse med andra länder. Vi satsar på sporten och får statlig hjälp till idrotten vilket inte finns i alla länder. Vi är därför överlag duktiga inom idrotten och även då inom MMA. Detta kan förstås som att i fältet Sverige är idrottstraditionen viktig och därför ligger sport i människors habitus alltså att det är naturligt för dem. Andra anledningar är att MMA är en sport med stor bredd, det finns många modeller att göra MMA på och detta kan man göra efter egna önskemål. Eftersom här finns många tekniker blandade i flera discipliner är sporten en större utmaning. Därför kan utövaren hålla på länge med sporten och aldrig bli färdiglärdd. Här skiljer sig sporten i Sverige mot USA då i den sistnämnda är fighterna mer lika varandra eftersom "det är så man gör" medan i Sverige finns större utrymme för individen och det är få gym där utövarna måste göra likadant.

I detta kapitel ska vi titta på varför man vill utöva MMA samt vad individen får ut av sitt utövande. Den första delen av kapitlet behandlar fightern överlag, den andra delen går in på den professionella utövarens perspektiv. I analysen av varför fightern väljer att utöva MMA använder jag mig av Bourdieus (1984:101) berömda ekvation [(habitus)(kapital)]+fält = Praktik. Han anser att praktiker kan redogöras för genom att se över de effekter som ligger till grund för dem. Formeln visar att praktik är ett resultat av relationen mellan habitus och individens position (kapital) inom det nuvarande läget (fältet). Det individen gör är alltså inte bara ett resultat av dennes habitus utan av relationen mellan habitus och individens nuvarande omständigheter (Maton, 2014:51f). Vi kommer att i var och en av avsnitten se att Bourdieus begrepp *interest* är ett utmärkande drag till varför man väljer att utöva sporten. *Interest* handlar om en tro på att deltagandet i det sociala spelet är värt ansträngningen samt att insatsen som krävs är värt att satsa (Bourdieu, 2000:166) och här har fightern räknat ut sin vinst. Grenfell (2008:154f) skriver att individens praktiker är baserade på länken mellan habitus och förhållandena i fältet samt en omedveten beräkning av vinst och en förbättring av

dennes position i fältet. Därför agerar fightern för att maximera sin vinst. Individer tävlar med varandra för att bevara och öka på värdet av sina kapital genom olika strategier (Carlbom, 2005:332) och ju högre kapital desto större möjlighet att lyckas i det sociala spelet (Bourdieu, 2000:227). När vi går vidare här kommer jag att koppla titlarna till olika former av kapital.

Kroppen och smärta

Kroppen är ett viktigt verktyg i att utöva MMA och både den och smärta har en stor del i upplevelsen av att utövaren får ut något av sporten. Enligt Bourdieu (1984:192) är kroppen en social produkt och en tydligt märkbar manifestation av personen. Kroppen antas oftast vara den mest naturliga uttrycksmedlet av människans innersta natur. Green (2011:384ff) skriver att när han började träna MMA i samband med sin undersökning upplevde han att sparras och rulla runt med någon på mattan hade en omvandlande effekt. Upplevelsen blev verklig genom smärtan, blod och blåmärken betydde att något hände i personen. Han menar att eftersom där finns smärta under och efter sparring kan utövaren känna att den pushar, testar och utmanar sina fysiska gränser. Smärtan bygger upp självkänslan genom att pröva personens förmåga att hantera smärta och fara samt genom att utvidga kroppens gränser enligt den gamla sägnen *no pain no gain*. Här är det viktigt att vara medveten om att det gäller en tillfällig smärta som är kontrollerad och planerad. Smärtan är alltså en del av nöjet då den symboliserar att komma över en barriär och utveckling. Smärtan kan också ha en andlig effekt och hjälpa utövaren att lära känna sig själv och många av deltagarna beskrev just detta som tjusningen med MMA. De menade att smärtan var centrering och att allt annat runt omkring försvann och de kände att de levde för stunden.

Sociologen Dale C. Spencer (2014:234ff) beskriver i sin artikel de olika sinnenas roll i MMA och skriver att det är genom dessa som fighterna bygger upp en känsla för sina träningspartners och motståndare. Detta sker genom deltagande i en intim interaktion och genom att skapa band till varandra. Att vara framgångsrik inom MMA kräver en förmåga att kunna förutse vad motståndaren kommer att göra härnäst. Detta kräver användning av synen och känseln för att kunna förutse hur en viss rörelse leder till en annan. Fightern måste vara uppmärksam på sin motståndares rörelser så att den kan undvika att bli träffad av slagen eller nertagen men också för att även själv kunna slå eller ta ner motståndaren när tillfälle ges.

Abramson & Modzelewski (2011) menar att individerna som de studerade var tvungna att stå ut med de fysiska konsekvenserna som kommer av att leva med och träna MMA. Forskare

som har gjort studier på kampsport har ofta kommenterat på att utövaren dagligen måste stå ut med smärta. Många av fighterna som studerades hade till exempel skador i ryggen och i leder. Dessa var medvetna om samt var villiga att ta risker som diverse skador och möjligheten för hjärnskada men såg detta som en del av att utöva sporten. Att kunna hantera smärtan är en form av moralisk särskiljande i denna värld, till exempel *blomkålsöron* fungerar som en symbol för ära samt ett kännetecken för att göra en moralisk bedömning av personen. Detta kan förstås som ett symboliskt kapital som fightern får erkännande för (Bourdieu, 2000:242). Kroppen och blomkålsöronen presenterar också precis som i resten av det sociala livet medlemskap i en viss grupp. Fredholm & Claesson (2012:70) skriver att blomkålsöron och boxarnäsa är typiska kännetecken i ett fighteransikte men dessa finns inte i kroppen utan är en del av identiteten. Skadorna visar att detta är en hård man som har varit med om något utöver det vanliga och att kunna hantera den chock som smärtan för med sig utesluter fightern från känslomässig svaghet och är därmed en seger över honom själv. Bourdieu (1984:207) ser det som att möjligheten att kunna erfara sin egen kropp högt och se den som ett mirakel är sammankopplat med erkännande. Dessa märken på kroppen blir symboler som fightern kan få erkännande för, inte bara av omgivningen utan även av sig själv.

Att förbättra kroppen är alltså ett sätt att uppnå kapital, ett kroppsligt sådant (Bourdieu, 1984). Att kroppen fungerar är en förutsättning för att vara en fighter skriver Abramson & Modzelewski (2011). Därför kan en skada många gånger leda till att fightern ifrågasätter sin identitet och status och förnekas tillgång till emotionellt, kroppsligt och socialt nöje som deltagandet för med sig. Under återhämtning av en skada försämras fighterns fysik och tekniska färdigheter vilket leder till att fighterns kroppsliga kapital minskar. Bourdieu (1984:212) diskuterar också sport och ålder och menar att en viktig egenskap hos populära sporter är att de kopplas ihop med ungdomlighet. Detta kan kopplas ihop med MMA som är en sport som man inte kan hålla på hur länge som helst med och kanske är det en del av dess lockande kraft.

Fyller ett behov

En av mina informanter Adam berättar att han tittar på MMA för att den påminner honom om hans uppväxt. Under sin skoltid slogs han och vännerna för att hantera konflikter på skolan och när han växte upp och inte gick i skolan fortsatte de att slåss men denna tid hängde de på stan. Han säger ”det var nästan som att vi jagade slagsmål” och anledningen till detta var att

han och vännerna var uttråkade och jagade adrenalinkickar. Ett återkommande tema hos både Stenius (2016) och Fredholm & Claesson (2012) är att slåss och försvara sig ligger i människans natur. Detta kan förstås utifrån habitus som är en kunskap som är skriven i individens kropp och har utvecklats genom individens bakgrund och erfarenheter därför kan vissa handlingar kännas helt naturliga och antas ligga i människans natur (Nordmark, 2014:231)

Stenius (2016) skriver att en fråga som han många gånger ställde sig under arbetet med sin avhandling var varför många unga män ägnar sig åt denna hårda sport. Han kom fram till att den ger dem något som de inte får någon annanstans. MMA till skillnad från samhället utanför buren som med sina lagar och tabun förbjuder människor att använda våld erbjuder ett utrymme där utövarna tillåts mäta sina krafter mot varandra under ordnade former. En av hans informanter Ante säger att MMA får honom att uppleva att han lever intensivt i en annars enformig tillvaro. Sporten tillåter honom att ge uttryck åt sitt inre och släppa vardagen. I samhället känner han sig fastlåst medan i buren är han fri. Han tror att anledningen till att MMA har uppnått popularitet i vår tid är på grund av att människor behöver något annat. Sporter som MMA ger människor en möjlighet att få utlopp för sina aggressioner och bli av med sina inre demoner. Stenius (2016) konstaterar att Ante inte är ensam i sin uppfattning att killar är aggressiva till sin natur och behöver ett sätt att ventiler sina inre demoner. Han menar att MMA kan ses som ett sätt att legitimera mäns okontrollerade behov av att få ut sina fysiska krafter utanför kroppen. Även Mierzwinski, Velija & Malcolms (2014:73f) kvinnliga fighters nämner flera anledningar till att de söker efter spänning i vardagen. De vill komma från vardagens rutiner, ha en utmaning och i ett våldsamt sammanhang får de testa sina förmågor. De menar att när någon slår tillbaka och vill skada en blir det en psykologisk, fysisk och mental utmaning. Attraktionen ligger alltså specifikt i möjligheten att erfara våld. Att slåss ses som en njutning och den ger en möjlighet till att släppa allt. I ett kontrollerat miljö kan dessa släppa sina aggressioner och det viktiga här är att det finns ett skyddsnät av kontroll.

Fredholm & Claesson (2012:119) skriver att August Wallén, den äldsta MMA-fightern i Sverige känner att han lever när han går in i buren. Han säger att i buren finns bara du och inga måsten. Det är inte säkert att du kan ta dig ur buren, du kan få panik, motståndaren kan slå ihjäl dig, det är den totala närvaron och riskerna som du tar som gör dig levande. Klas Åkesson, MMA-fighter ser det som att fightern får identitet och status och blir därför ödmjuk

och behöver inte heller vara macho. Den identitetssökande och rotlöshet som många hårda grabbar har kan botas genom att de får respekt inom MMA (ibid:62). Det som beskrivs här kan förstås som att inom fältet finns många regler som den sociala agenten känner sig låst vid och genom att fightas kan denna känna sig fri och obunden till reglerna och den fasta positionen den har fått i fältet (Thomson, 2008:67ff).

Gemenskap

Gemenskap är en viktig faktor i att utövaren väljer MMA men detta är inte bara specifikt inom MMA utan finns även inom andra sporter och aspekter av livet. Green (2011:383f) skriver att när han började träna MMA deltog han i en gemenskap och denna gemenskap var inte en samling människor som endast var där för att förbättra sina färdigheter i att slåss. Träningsmattan var såväl en plats att förbättra sina färdigheter som en plats att umgås på. Han skriver vidare att ju mer tid han investerade i träningen och hans färdigheter inom sporten utvecklades desto mer välkomnande blev gemenskapen på så vis att äldre medlemmar kom ihåg hans namn och var mer villiga att prata med honom. Medlemmarna umgicks också utanför gymmet, gick på matcher och såg UFC matcher på pubar. Abramson & Modzelewski (2011) menar att fighterna i deras studie poängterade att skapandet av en gemenskap med likasinnade individer var kopplat ihop med en vilja att gå igenom provningar och riter som att träna, tävla och ta hand om diverse skador. De diskuterar också kvinnors deltagande i gemenskapen vilket absolut inte nekades utan dessa accepterades och deltog i gemenskapen på samma villkor.

MMA-skolan främjar intimitet eftersom den kräver konstant fysisk kontakt och det faktum att utövarna hamnar i obekväma positioner med varandra. Men det obekväma försvinner med strategier, adrenalinkickar och överlevnadsinstinkt. Gemenskap skapas i stunder av att ta risker och beskrivs som frihet från den normativa tillvaron. Intimitet kan också byggas upp genom att vålla den andra smärta och att se den i en sårbar position (Green, 2011:389). UFC-fightern Urijah Faber förklarar det som att eftersom man delar blod, svett och tårar blir man en tight grupp och även om MMA inte är en lagsport så är man så nära så att den kan kallas för en familjesport skriver Gullo (2013:87). Ronda Rousey ett annat känt namn inom UFC som har sin bakgrund inom judon berättar att hon hittade hem när hon bytte till MMA och där fick hon kamratskapet och acceptansen som hon sökte men aldrig fick inom judon (ibid:151). Fredholm & Claesson (2012:85) skriver att Omar Bouiche berättar att fightas och gå en match

är intimt och man får en djup relation. Man kommer nära varandra när tabun tas bort och det är en samhörighet som är svår att sätta ord på. Det är svårt att tycka illa om någon man svettas med och man får respekt för varandra.

Abramson & Modzelewski (2011) förklarar att fighters anser sig själva skilja sig från andra. De känner att genom sina uppoffringar och handlingar har de förtjänat en plats i gemenskapen. Deras band kommer från delade riter samt en intensiv fysisk och känslomässig resa som träningspass, dieter och matcher och i detta avseende skiljs den vanliga utövaren och fightern. Översatt till Bourdieu kan vi här prata om att individen får ett högre socialt kapital alltså kontakter och relationer som ses som värdefulla av andra och denne själv (Nordmark, 2014:230).

Varför vill man slåss inför publik?

Denna fråga ställer jag till Johan Halldin som svarar att anledningen kan vara väldigt individuellt. Det kan handla om att man vill utöva MMA som yrke, att man vill visa för sig själv att man klarar det eller som en motivator till att bli bättre. Det finns också de som kan vinna eller förlora och det spelar ingen roll för dem. Stenius (2016) skriver att tävla i en bur med en annan människa på lika villkor med en domare inför en publik i en idrottshall skapar en kraftfull upplevelse för deltagaren. Det är en extrem fysisk och känslomässig kick och en uppvisning av konsten att hantera smärta vilket publiken får ta del av. Sportpsykologerna Jensen, Roman, Shaft & Wrisberg (2013:1) som har forskat på fighters upplevelser under matchen anser att den viktigaste aspekten av en MMA-fighters upplevelse i ringen är dess kaotiska natur. I sin enklaste form är MMA-matchen en möjlighet för fightern att testa sina färdigheter. Här krävs stor teknisk skicklighet för att nå framgång och denna är långt ifrån ett gatuslagsmål. Eftersom sportens regler har utvecklats sedan dess uppkomst har fighterna tvingats att ständigt ändra sin taktik, experimentera med olika tekniker samt vässa sina förmågor att agera snabbt. Av denna anledning är godkända MMA-matcher den ultimata utmaningen för de flesta fighters och för en del toppen av deras MMA-erfarenheter. De kommer fram till att förmågan att hantera upphetsning och andra känslor i en match är lika viktiga som tekniska färdigheter.

Att bli sitt bästa jag

Fighterna i Abramson & Modzelewskis (2011) studie såg att träna och tävla inom MMA som ett sätt att bygga karaktär och förbättra sig själva genom disciplin, hårt arbete och uppoffringar till exempel sociala relationer som inte hanns med då de la ner den tiden på att träna MMA. Dessa såg sin position i MMA-världen som ett resultat av sina ansträngningar. Individer som kom till en match och inte var i god fysisk form och inte hade tränat på sina tekniska färdigheter sågs på med besvikelse. Även om en fighter förlorar en match erkänns denna för sitt hårda arbete och "hjärta". Förutom tankar om att sporten bygger upp och formar karaktär finns tankar om att denna visar upp en individs karaktär. Fighterna menar att alla individer har ett äkta jag som visar sig under press som under en match mot en motståndare. Genom att stå rak i ryggen i en extremt pressad situation visar fightern sig själv och andra vem den faktiskt är genom att bekräfta erkända drag som hjärta, mod och asketism. Fightern blir personen den vill vara genom att träna på gymmet och inför publiken visas denna upp. Högt ansedda ideal för dessa fighters var att offra sin kropp, ge allt, uthärda smärta och bjuda på en show. I att ge allt är det viktigt att avsluta matcher på ett spektakulärt sätt och att vinna på poäng räknas inte in i att satsa allt. Bourdieu (1984:213) skriver att inom social psykologin ser man att självacceptans höjs när man blir mindre medveten och generad över sig själv. Genom att förbättra sig kan fightern vara nöjd och må bra med sig själv.

Försörjning

Det som skiljer MMA från andra kampsporter är det faktum att man kan gå matcher och få betalt för dem och till och med väldigt bra betalt på grund av hur sporten är uppbyggd. Dana White säger vid en intervju med CNBC som är världsledande inom affärs- och ekonominyheter att det faktum att sporten växer och blir mer populär betyder så klart mer pengar och leder till att personer som hade valt fotboll eller annat väljer MMA istället⁹. Johan Halldin berättar att inom MMA finns mer privata pengar och detta gäller då proffs-MMA. Där finns kanske 10-15 personer i Sverige som kan försörja sig på MMA medan till exempel inom boxningen finns 5-6 personer. Inom andra kampsporter kan man inte försörja sig men dessa får mer pengar av förbunden till exempel pengar för att åka på resor. Även MMA-förbundet får pengar av riksidrottsförbundet men inte lika mycket som andra sporter eftersom dessa har högre status och ju äldre tradition desto mer pengar. Sen är det också så att MMA-förbundet

⁹ <http://www.cnbc.com/id/100000484>.

går under kampsportsförbundet därav blir det mindre pengar. Till exempel judo har ett eget förbund och är mer väletablerade då får de mer pengar. MMA-förbundet har heller inga anställda medan de andra har flera så det finns skillnader mellan förbunden.

Jag är nyfiken på hur mycket en fighter får betalt för att gå en match i Sverige därför ställer jag frågan till Babak Ashti om hur mycket på ett ungefär som deras fighters får betalt men detta är sekretessbelagd information enligt avtal därför kan han inte berätta men han berättar att de inte har möjlighet att betala som UFC gör. Enligt Johan Halldin är anledningen till att man kan tjäna pengar på MMA marknadsföringen och att ägarna till UFC har lagt in mycket pengar på den. Han nämner Ilir Latifi och Alexander Gustafsson som exempel på de som får bra betalt för sina matcher och tillsammans med sponsorpengar kan de försörja sig själva och även anställa andra. Samtidigt när det gäller UFC får vissa väldigt bra betalt men andra mindre bra betalt. Om vi tar lönerna under UFC 200 som var ganska nyligen som exempel fick den lägst betalda 13 000 dollar och den högst betalda 2,5 miljoner dollar och de andra fick olika summor däremellan¹⁰.

UFC har ett lönesystem med bonusar och Reza Madadi förklarar den i en intervju med MMAAnytt.se. För att gå en match fick han 8000 dollar och hade han vunnit hade han fått det dubbla. För varje match ökas lönen och dubblas vid vinst. Men om fightern förlorar stannar lönen kvar på samma summa. Sen kan fightern även få en bonus beroende på hur denna beter sig, alltså om den har haft en bra stare down, visat hjärta och underhållit publiken. När UFC var i Sverige var bonusen på 45000 dollar. Reza Madadi berättar vidare i intervjun att det är därför många fighters kämpar och gör sitt bästa¹¹. Försörjning kan förstås utifrån Bourdieu som ett förhöjande av ekonomiskt kapital vilket är egendom och materiella tillgångar (Nordmark, 2014:230). Vilket i sin tur även kan bli en symbolisk kapital alltså ära och status (Bourdieu, 2000:166) då denna får erkännande av andra (ibid:242) som den gör här. Alltså, ju högre summa pengar fightern får desto högre anseende har den.

Bekräftelse

Fredholm & Claesson (2012:38) skriver att förutom pengarna finns det ytterligare en anledning för fightern att gå en match. En fighter vill vara medelpunkten och få bekräftelse. Om han skulle slåss i en mörk gata blir denna inte hyllad av en publik och till och med får en

¹⁰ <http://mmanytt.se/galor/ufc/ufc-200-fighterloner-brock-lesnar-far-rekordhoga-215-miljoner/>

¹¹ <http://mmanytt.se/galor/ufc/reza-mad-dog-madadi-forklarar-lonesystemet-i-ufc/>.

stor blänkande bälte att sätta runt magen. Reza Madadi berättar här att när folk träffar honom på stan pratar de med honom och ser honom som en intressant person och när han annonseras som den svenska fightern på galor känner han sig som en del av samhället och får en speciell uppskattning som han aldrig har fått innan (ibid:55). Kollegan Klas Åkesson berättar att i matchen får han en personlig bekräftelse som överväger nackdelarna med risken att bli skadad eller prestera dåligt och skämma ut sig (ibid:61). Bekräftelse kan här översättas till symbolisk kapital alltså att få ära, status och högt anseende av andra (Bourdieu, 2000:166). Stenius (2013:49) förklarar det som att när en MMA-fighter likt en pankration-fighter för mer än 2500 år sedan konfronterar sin motståndare iscensätter denna en kamp för överlevnad. Publiken som är på plats hejar högt och kan till och med ge tummen upp eller ner som i antikens Grekland och Rom. I anfallen får fightern feedback inte bara från publiken på plats men även den virtuella publiken. Dessa som får tillgång till matchen genom iPads, iPhones, datorer och tv kan lägga sitt bidrag till fighterna genom bland annat e-post, Twitter, UFC.com och PPV Live kommentarer och så vidare, därför spelar media och teknologin en stor roll här.

5. Matchmakers

Johan Halldin berättar att en del av MMA´s popularitet i Sverige beror på att vi har ett eget starkt landslag samt att vi har många inhemska event som till exempel IRFA, Trophy-MMA och Superior Challenge. Frågan är då varför vi har så många egna event. Babak Ashti berättar att anledningen till att han vill arrangera matcher i Sverige är att han vill ge våra svenska talanger möjligheten att skapa sig en karriär i en ny sport och ge de en trygg plattform att tävla på. Deras koncept är och har alltid varit att matcha den svenska MMA-eliten mot stora internationella namn.

Men i Sverige kan inte vem som helst sätta igång och arrangera MMA-matcher utan denna måste ansöka om att bli matchmaker och detta görs genom att ansöka till MMA-förbundet. Den sökande måste matchmaka för minst 20 matcher under 2 år under övervakning av en licenserad matchmaker och här är det viktigt att denna inte gör fel matchningar samt att matchmakern blir godkänd av Svenska MMA-förbundets domarkommitté. Därefter kan praktikanten ansöka om att bli en licenserad matchmaker. Erfarna utländska matchmakers kan bli licenserade genom att ansöka till förbundet med dokumentation av långvarig erfarenhet av att organisera matcher under motsvarande regler¹². Johan Halldin menar att det är mycket olämpligt att en person som har en ekonomisk vinst i en viss fighter agerar matchmaker för den som den är manager för. I Sverige finns just nu åtta licenserade matchmakers varav Babak Ashti och Dana White är två av de samt fyra som är under praktik¹³.

Babak Ashti berättar att de började arrangera egna galor under 2008 som en marknadsaktivitet för sina MMA-kläder. I samband med detta trädde kampsportslagen in som förbjöd alla kampsportstävlingar med slag mot huvudet i kraft. Här arbetade de tillsammans med det då nystartade Svenska MMA-förbundet för att komma in i riksidrottsförbundet. På sina fem första galor hade de Länsstyrelsens kampsportsdelegation på plats som dokumenterade alla detaljer i syftet att utvärdera om kampsportstävlingar skulle få arrangeras i Sverige. Superior Challenge blev en av två galor som fick in MMA-förbundet i riksidrottsförbundet genom sina exemplariska evenemang. Johan Halldin berättar att i Sverige måste det finnas säkerhet annars förlorar man tillståndet som förbundet har fått från länsstyrelsen. Förbundet nekar

¹² <http://www.smmaf.se/sanktion/licensiering/>

¹³ <http://www.smmaf.se/sanktion/licensierade-funktionarer/> .

matchningar som inte är säkra vilket de också har gjort många gånger. Även när UFC vill arrangera galor i Sverige måste de anpassa sig till svenska och förbundets regler. Det är alltså fältets regler som styr MMA, i Sverige är det viktigt med säkerhet annars finns ingen MMA och om det inte går rätt till kan länsstyrelsen dra in tillståndet. Vi kan här se att sporten får anpassas till fältets regler för att överleva vilket den även har fått göra i sin historia när den blev såld till Zuffa som jag nämnde i bakgrundskapitlet och historien bakom UFC.

Samtidigt skiljer sig UFC från svenska matchmakers när det gäller säkerhet. Dana White och UFC pratar mycket om spänning och fansen och inte någonstans nämns säkerhet medan Babak Ashti och Johan Halldin båda nämner säkerhet och detta är inget jag specifikt har frågat efter i intervjuerna. Där finns andra lagar i USA än i Sverige om vad som är tillåtet berättar Johan Halldin så detta kan vara en bidragande faktor till skillnaden. Men frågan är om publiken tycker att det är viktigare med säkerhet framför spänning. Under de informella samtalen har jag lagt märke till att det är UFC man oftast syftar på när man pratar om MMA och spänning. Informanten Martin berättar att han inte tittar på svenska MMA-event utan endast på UFC då han inte tycker att de svenska är lika spännande.

UFC ser på sitt arrangemang som att där måste finnas både underhållning och sport. Gullo (2013:116) skriver att Joe Silva som är matchmaker för UFC berättar att svåraste med hans jobb är att balansera sport och underhållning. Publiken vill ha underhållning men titelmatcherna måste bli rätt matchade och problemet är att vissa fighters är tråkiga. Det värsta med hans jobb är när han måste ta bort en fighter om denna förlorar för många matcher. UFC har väldigt många fighters på kontrakt och dessa ska ha tre matcher var per år. Eventen kostar mycket pengar i form av marknadsföring, resekostnader och personal. Det är viktigt att få in PPV-pengar annars fungerar inte MMA. Därför är det också bara de mest hyllade fighterna som tjänar de stora pengarna. Dana White berättar vid intervjun med CNBC att hans motto för att driva företaget är att fansen alltid kommer först, de ska tas hand om och få det de betalar för. Han säger att han alltid säger till sina fighters att det är viktigt att de ger hundra procent. Att fansen ska få möta sin favorit fighter, få en autograf och ta en bild med den. Detta sker inte i alla sporter och ska inte heller ändras oavsett hur stora UFC blir. Företagets värdegrund är att de lovar att den som tittar på PPV eller går på ett event ska få se högklassiga matcher och få en otrolig upplevelse. Det är viktigt för UFC att om de får publiken till ett event ska dessa definitivt komma tillbaka¹⁴.

¹⁴ <http://www.cnbc.com/id/100000484>.

Men hur vet matchmakern vem som ska gå en match och vilka som ska mötas? Enligt Babak Ashti handplockar Superior Challenge sina tävlande efter prestation, bland utövarna och mästarna finns både före detta och blivande UFC-fighters. Det är viktigt att bibehålla den idrottsliga nivån i organisationen men samtidigt vill de också ge möjligheten till nya talanger och framtidens stjärnor. Sen är matchningen en otroligt tids- och energikrävande process som tar cirka tre månader och pågår i vissa fall ända fram till matchdag. Han studerar båda atleterna ingående och ju mer erfarenhet dessa har desto lättare blir det att matcha. Atleternas säkerhet går alltid i första hand. Han som licenserad matchmaker har alltid det som grund när han matchar och jämna matchningar är de bästa. Det är bara oseriösa matchmakers som inte tar hänsyn till det och de blir oftast inte långvariga. Samtidigt är det viktigt att vara medveten om att det finns olika traditioner i olika länder, till exempel vill publiken i USA se stående kamp och blodfyllda matcher medan i Japan vill de se krigarhjärta och grappling. Därför anpassar arrangörer som bl.a. UFC sina matcher efter publiken och premierar fighters som bjuder på underhållning berättar Babak Ashti. Detta kan kopplas till att det är människors habitus och fältet som styr eventen. Här kan man också undra vad en dålig matchning är, Johan Halldin säger att detta är när den ena utövaren blir överkörd av den andra till exempel som en vanlig bilförare mot en formel 1 förare. Det måste finnas rättvisa och man vill ha människor som möts så nära sin egen motsvarighet som möjligt. Om detta blir obalanserat är matchen samma sak som ett slagsmål och ingen vill inte se dåligt matchade event.

Marknadsföringsstrategier

Under intervjun med CNBC får Dana White frågan om hur UFC når sin publik och han berättar att det finns många sätt till att nå fansen och ny publik. De använder sig av all form av teknologi som finns tillgängligt och det faktum att teknologin till att se saker växer snabbt är perfekt för UFC. Världen blir mindre och det blir mycket lättare att få ut sitt material säger han. Genom PPV når UFC ut med sina event och reality show, de har en UFC-tidning, egna gym, eget tv-spel och är väldigt stora på sociala medier¹⁵. I samband med uppsatsen har jag följt UFC på Facebook, *UFC* och *UFC on FOX* och kan tillägga att dessa uppdateras dagligen, tre-fyra gånger per dag med inlägg om till exempel deras fighters och kommande event.

Johan Halldin berättar att inom MMA händer det nya saker hela tiden och denna inkluderar många länder. UFC kommer ofta ut med nytt material och nya titelhållare därför blir det

¹⁵ <http://www.cnbc.com/id/100000484>

roligare att titta på. Det faktum att de satsar mycket pengar på sin marknadsföring spelar stor roll säger han. Även en av mina informanter Martin säger att han tycker att det är bra att där ofta kommer nya titelhållare inom UFC. Titeln går vidare och stannar inte hos en och samma i en evighet som i vissa sporter och han menar att detta gör att det blir mer konkurrens inom sporten. Även han nämner att MMA är en global sport med atleter från hela världen vilket är ytterligare en anledning till att han gillar sporten.

Matchmakern har *interest*, ett intresse i MMA då även dessa förbättrar sin position (Grenfell, 2008:165) och uppnår högre ekonomiskt och symboliskt kapital vilket är ett högt anseende och UFC är kända i hela världen för sitt koncept (Bourdieu, 2000:166). Gullo (2013:175ff) skriver att UFC ser sig själva som ett produktionsbolag som säljer matcher. De producerar *the ultimate fighter*, *UFC Ultimate Insider*, *UFC Tonight*, *UFC Primetime* och har även flera YouTube bloggar. Genom detta har de miljoner tittare som följer dem. De ser sig som vilket företag som helst där utan marknadsföring i världsklass kan man inte sälja och utan detta inga kontrakt och inga nya säsonger och produkter vilket är lika med inga pengar. Alla har ett jobb inom företaget och det är viktigt att fighterna säljer sina matcher då utan detta finns inte kändisskap och pengar. Dana White säger till sina fighters att det inte räcker med att bara vinna utan man måste även göra ett intryck. Det handlar om att skapa sig ett varumärke och det är här arketyperna kommer in till exempel Alexander "the mauler" Gustafsson. Nästa steg i att bygga upp sig själv som ett varumärke är rivalitet. Här nämns Mohammed Ali som den som bäst kunde sälja sina matcher och gjorde alla sina motståndare till en ärkefiende på grund av att han visste att bästa sättet att sälja biljetter var genom hård rivalitet mellan motståndarna (ibid). Mohammed Ali som är världens mest kända boxare hänvisade ofta till sig själv som "den största". Han var inte rädd för att berömma sig själv och var känd för att skryta om sina färdigheter innan en match samt hans beskrivningar och fraser där den mest kända av är "float like a butterfly, sting like a bee"¹⁶.

Fredholm & Claesson (2012:7) skriver att Reza "mad dog" Madadi är en mästare på stare downs och jobbar hårt på sin bad boy-attityd. Att möta hans blick kräver ett starkt psyke och ibland avgörs matchen redan vid invägningen. Rivalitet är dock inte exklusivt för MMA eller boxning för den delen. En av informanterna Alex som har ett stort intresse för fotboll berättar när vi pratar om min uppsats och rivalitet inom MMA att detta även finns inom fotboll. Han

¹⁶ <http://www.biography.com/people/muhammad-ali-9181165#olympic-gold>.

säger att det finns stor rivalitet mellan olika klubbar och deras fans. Idrottsvetaren Torbjörn Andersson från Malmö högskola har forskat och skrivit en bok om fotbollen i Sverige. Han ser rivaliteten som en viktig del av klubbarnas identitet då denna byggs upp i relation till en annan klubb. Han liknar rivalitet med bränsle och menar att utan den riskerar klubben att inte komma framåt och utvecklas¹⁷.

Ytterligare en marknadsstrategi hos UFC är octagon-flickorna, Abramson & Modzelewski (2011) skriver att dessa får gå runt i ringen i bikini mellan ronderna för att matcharrangörerna tror att det behagar publiken, detta gäller även om fighterna är kvinnor. Mierzwinski, Velija & Malcolm (2014:69f) skriver att historiskt sett har MMA varit väldigt mansdominerad. Alla fighters var från början män och UFC riktade sig specifikt mot en manlig publik. Octagon-flickor på samma sätt som ring-flickor inom boxningen skulle vara ett dekorativt inslag till de manliga åskådarna. På UFC's webbplats finns en del som är tillägnat fansen till octagon-flickorna. I detta avseende skiljer sig svenska matchmakers då det inte finns några octagon-flickor i svenska event.

Jag frågar Babak Ashti om hur de marknadsför sig för att fånga publikens intresse och han menar att UFC är otroligt duktiga på det de gör och har lyckats behålla monopol på sporten under lång tid. Superior Challenge har inte de enorma ekonomiska resurserna som UFC har därför måste de vara mer strategiska och kreativa i sitt sätt att bearbeta marknaden. Som jag har nämnt innan var en av anledningarna till att jag ville intervjua Superior Challenge att de fångade mitt intresse med sättet de framställer sina fighters och jag frågar Babak Ashti hur de tänker kring det. Han berättar att de försöker lyfta fighterna på ett mäktigt sätt och ser dessa som krigare. Att det är något speciellt med en fighter, de är idrottsmän och tränar hårt och offerar lika mycket som vilken annan idrottsman som helst. Det är något speciellt med att inför en stor publik och massor av tv-tittare försöka övermanna sin motståndare och blotta sig själv. Även om alla sporter går ut på att övermanna sin motståndare kringgår dessa egentligen det självklara, att fysiskt visa att man är överlägsen. Istället tävlar man till exempel om vem som hoppar högst och kastar längst. Därför är fightern är inte bara en idrottsman utan en hjälte och det är den känslan som Superior Challenge vill kommunicera ut.

¹⁷ <https://www.mah.se/Nyheter/Nyheter-2011/Spela-fotboll-bondjavlar/>

6. Publiken

I detta kapitel ska vi titta på varför man vill se MMA-event samt medias roll i sportens popularitet. Johan Halldin berättar att det finns både Förbunds-MMA och MMA som underhållning och att uttagningarna ser annorlunda ut beroende på om det är UFC eller VM. Skillnaden här är att förbundet är för alla medan UFC inte är det. I UFC släpps idrottare in även för att underhålla publiken då detta går i första hand, till exempel finns det fighters med bakgrund inom fejk-wrestling. Det finns alltså ett svenskt MMA-landslag men eventen här är inte lika välkända som UFC och MMA-galorna. Själv kände jag inte till detta innan intervjun med Johan Halldin och när jag frågade informanterna om de kände till landslaget var det en som kände till den. Att inte många känner till landslaget pekar på att all marknadsföring som sker omkring galorna är viktigt för att fånga publikens intresse och sportens uppnådda popularitet. På grund av skillnaden är det viktigt att vara medveten om att i detta kapitel diskuteras MMA som underhållning.

Varför vill man titta på MMA-matcher?

Kim et al.(2008), Andrew et al. (2009) och Zembura & Zysko (2015) har undersökt anledningarna som MMA-publiken väljer att titta på MMA. Kim et al. (2008:116) skriver att den starkaste orsaken till att man ville titta på MMA i deras studie var intresse för sporten. De menar att detta visar på att MMA börjar ses som en legitim sport hellre än ett spektakel som den marknadsfördes tidigt i sin historia och att anledningen kan vara dokusåpan *the ultimate fighter* där tittarna både lärde sig regler och sportens kultur. *The ultimate fighter* är då en reality-serie där professionella MMA-utövare tävlar om titeln the ultimate fighter och ett UFC-kontrakt och coacherna är fighters som har gjort sig till kända namn inom UFC (Gullo, 2013:167). Näst högst på listan var dramatik och estetik vilket visar på att fansen uppskattar nära kamper samt skönheten och strategierna i sporten. Fansen ville se matcher med väl förberedda fighters framför våldsamma blodiga kamper utan en viss strategi och våldet rankades väldigt lågt som orsak. Skillnaderna mellan män och kvinnor var att männen rankade intresse för sporten högst upp på listan medan kvinnorna satte den som tvåa efter dramatik (Kim et al.,2008:116ff). Våld som anledning att titta på MMA-matcher rankades högre av männen än kvinnorna (Andrew et al, 2009:208). Andrew et al.(2009:207) skriver att deras informanter uppgav dramatik och estetik som de viktigaste anledningarna till att de deltar i MMA-event. Att drama rankades så pass högt visar att människor vill se nära fighter med osäkert utgång. Även här rankades våld lågt som en lockande kraft till MMA-event.

Författarna skriver att detta kan vara beroende på att många av besökarna kände väl till sporten och till de förmågor och tekniker som krävs och föredrar dessa framför våldet. Detta kan även förklara anledningen till att estetik rankades högt på listan. Här nämns också kunskap om sporten som en anledning till att sporten växer och att man faktiskt går på evenen för att lära sig mer om sporten. Sen ville man också komma iväg från vardagen och få underhållning. Även i Zembura & Zyskos (2015) studie ligger kunskap om sporten, estetik och dramatik högst upp på listan till varför publiken väljer MMA. Författarna menar att detta visar på en uppskattning av fighterns färdigheter, en vilja att lära sig mer om sporten samt att det är just det faktum att det finns många olika tillåtna tekniker i MMA som gör den oförutsägbar som attraherar en publik som vill se spännande och intensiva matcher. När det gäller skillnader mellan kvinnor och män var det även i denna studie våldet då männen rankade denna högre än kvinnorna som en anledning att titta på MMA även om våldet i sig inte rankades högt.

Dessa resultat kan kopplas till mina informanter som nämner samma anledningar som ovanstående. Alltså att där finns mycket dramatik och spänning i sporten samt de olika teknikerna vilket visar på att informanterna har kunskap om sporten. Ingen av informanterna pratar om våld som en anledning. Marcus säger att MMA är annorlunda i jämförelse med andra sporter, där finns mycket action. Eftersom den är en blandning av flera kampsporter är den inte heller lätt att tävla inom till exempel i jämförelse mot boxning är boxningen för enkel. Även David nämner att MMA är ultimatum och fightern måste behärska flera kampstilar. Karl håller med om detta och säger att den är oväntad och man vet aldrig vad som kommer att hända härnäst. En som ligger under kan plötsligt vinna på en knockout. Han nämner också det faktum att fightern måste vara riktigt bra just på grund av att den ska behärska flera olika kampstilar. Tobias beskriver MMA som en skräckblandad förtjusning och Peter säger att han tittar på MMA för att det är en show som är på allvar. Han nämner wrestling som också är en show men inte är på riktigt, han tittade mycket på det förr men har helt gått över till MMA. Sanchez Garcia & Malcolm (2010:50) skriver att för att vara tillräckligt stimulerande för utövare och publik ska en match inom kampsport visa upp intensitet som är likt en riktig fight alltså visa att där inte finns någon kontroll även om den finns där. Men i alla samhällen finns där gränser för vad som är acceptabelt. Martin tycker att MMA är en vild sport och även han nämner att det är på riktigt och ger fejk-wrestling som exempel och säger att inom MMA fejkas man inte. Där finns mycket spänning säger han och nämner invägningarna innan matcher där det byggs upp spänning så att man ser fram emot fighten. Det bästa med sporten

är enligt honom när motståndarna kramas efteråt oavsett hur hårt de har slagits och ser det som att där finns mycket respekt mellan de tävlande. Han tror att sporten har blivit så populär på grund av att den är öppen och vild och en fighter kan använda många olika tekniker så länge den håller sig till reglerna. Robin berättar att i uppkomsten handlade MMA om att det var kampsport mot kampsport men sen blev det en blandning av kampsporterna. Det som han gillar med sporten är att den innehåller både boxning och submission och att där finns action. Det blir inte heller ”hattigt”, fighterna kör tills rondan är slut och blir inte avbrutna av domaren som i andra kampsporter. Adam berättar att han tycker om att se de snygga sparkarna och slagen i MMA. Det är underhållande och han gillar också att se det då han själv slogs mycket under sin uppväxt. Återkommande hos informanterna är att MMA innehåller mycket spänning och dramatik. Detta kan jämföras med filmer, tv-serier och spel som är en stor del av människors liv idag där man söker och konsumerar underhållning.

Johan Halldin säger att det finns två anledningar till att man tittar på MMA, den ena är att man kan något om sporten och det andra är för att det är kul. MMA har en blandad publik där det är en liten grupp som är insatt och kunnig då MMA är en komplex sport som är svår att förstå. Han säger att det inte är alltid självklart att man förstår varför fightern gör som den gör. En stor grupp vill ha action och är sugna på underhållning och sen finns där alla varianter mellan dessa grupper. Det är väldigt individuellt vad man vill se, vissa vill se blod andra vill se tekniska matcher. Samtidigt finns där skillnad mellan svensk och amerikansk MMA. Även som underhållning är där en hög nivå i Sverige då det ska vara så rättvist som möjligt och inte lika mycket aggression, för att vi är inte ett land med krig och konflikter och det bidrar till att vi även har en skön MMA-kultur.

Inom MMA finns där mycket prat om att matcher ska vara underhållande med snabba avslut, fighterna ska bjuda på en show och snabba avslut och då kan man undra varför det är så. Johan Halldin berättar att fightern behöver anpassa sig för att få kommersiell framgång. När denna klättrar upp i hierarkin betyder det mer pengar och då blir det viktigare att avsluta. Precis på samma sätt som att man måste göra mål i fotbollen, detta är en del av sporten precis som i andra sporter. Gullö (2013:66) skriver att inom MMA är du lika bra som din senaste match och även de duktigaste inom UFC kan bli kallade överreklamerade och att de aldrig var tillräckligt bra om de förlorar flera matcher i rad. Fansen är ombytliga och det är så det ser ut. Sen kan det också vara så att fightern själv tycker att det är viktigt. Fredholm & Claesson (2012:7) skriver att Reza Madadi berättar att han ser sig själv som en fighter och ”en

entertainer”. Han är skyldig åskådarna en show och de ska få valuta för sina pengar och han hoppas bli ihågkommen för alltid.

Mediekonsumtion

TV har spelat och spelar en stor roll i MMA´s uppnådda popularitet. Många har introducerats till sporten genom teven som till exempel Martin som berättar att han upptäckte sporten en dag när han en dag satt och zappade mellan kanalerna och fastnade vid den kanal som visade en UFC-match. Dana White berättar vid intervjun med CNBC att UFC ser till att deras event först visas på tv i de olika länderna så att människorna kommer in i sporten därefter kommer UFC med live-eventet. Efter eventet som är det mest spännande man kan se var som helst i världen enligt honom sprider sporten sig, alltså om tio personer var på plats den kvällen berättar de det för tio andra som blir intresserade¹⁸. Kim et al (2008:116) skriver att tv har spelat en stor roll i att introducera människor till sporten. Även om det är PPV som har varit den främsta källan till att sprida ut sporten har även dokusåpan *The ultimate fighter* varit viktig för att nå nya fans. Genom sin dokusåpa-format kunde programmet ge ut information om fighters, träningstekniker, kampstrategier och regler till allmänheten som innan bara var tillgängliga för de som verkligen kände till sporten. Enligt Sanchez Garcia & Malcolm (2010:48) har MMA blivit mer och mer vanlig genom att denna visas på tv i form av dokumentärer, matcher, dokusåpan *The ultimate fighter*, att fighters visas upp i sportmagasin som *sports illustrated* samt ESPN och att kända märken som Harley Davidson och Bud Light är sponsorer. Detta visar också på förändringen för MMA som har gått från att vara en marginaliserad aktivitet till en modern sport som fortsätter att breda ut sig. Kim et al (2008:109) konstaterar att UFC-event på tv drar mer publik än både NBA och NHL och PPV omsättningen kan jämföras med stora brottnings- och boxningsevent trots att MMA är en ganska ung sport. Genom UFC´s framgångar har där även dykt upp nya MMA-event på tv och PPV.

Det är inte bara för UFC som tv har spelat en stor roll, Babak Ashti berättar vid intervjun att på sitt första evenemang satte Superior Challenge publikrekord och fick tv-sändningar där de även satte rekorden i tv-tittare. Vid en intervju med MMA-panelen berättar Superior Challenge för kimura.se att deras matcher sänds i Europa, Asien och USA och når ca 100 miljoner hushåll¹⁹. De var också den första Nordiska MMA-galan som sändes i Viasat sport,

¹⁸ <http://www.cnbc.com/id/100000484>

¹⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=gRz275SLaLU>.

TV4 Sport, Eurosport, TV10 och numera även på Viaplay. Superior Challenge 7 som hade det mest påkostade fight-cardet någonsin i Europa sändes via en kinesisk tv-kanal i Macau, Lotus TV och nådde ut till över 100 miljoner tv-tittare i Asien. Samma gala var även den första icke-amerikanska MMA-galan som sändes i HDNet Fights (nuvarande AXS TV) i USA. Här fick hela världen upp ögonen för svensk MMA och de svenska MMA-atleterna berättar Babak Ashti. Tv är en viktig del i människors liv vilket jag inte tror att jag behöver argumentera för och denna styr människors habitus. Samtidigt är tv-rättigheterna styrda av fältets regler som vi har sett i UFC´s historia då om den förbjuds finns ingen publik och inga pengar.

7. Konklusion

Som vi har sett är MMA ett komplext fenomen som kan analyseras utifrån flera olika vinklar. Utifrån det som har beskrivits här vill jag påstå att MMA har en betydelse och en plats i vårt samhälle. Den väcker känslor och alla har en åsikt oavsett om de gillar den eller inte. Den stora frågan i uppsatsen har varit hur och varför MMA har uppnått popularitet i dagens svenska samhälle. Där finns flera anledningar som svar på frågan där de olika aktörerna på sitt eget sätt bidrar till populariteten. För fightern handlar det om att den får en bättre position och ett högre kapital alltså kroppsligt, socialt, ekonomiskt samt symboliskt att röra sig med i fältet. Vad som är viktigt att lägga märke till här är att där finns ett intresse från fighterns sida för att ge sig in i spelet och denna har räknat ut en vinst för de ansträngningar som krävs. Här kan vi då även prata om att vinsten som fightern får ut av att utöva MMA är värt alla blåmärken, skador och risken för hjärnskada. Matchmakern är styrd av fältets regler som vi har sett, i Sverige iallafall där det pratas mycket om säkerhet medan för UFC ligger fansen och spänning högst upp på listan. Här används marknadsföring, media och den senaste teknologin som ett kraftfullt verktyg för att nå ut till publiken och dessa har haft en avgörande roll i sportens popularitet. Även hos matchmakern kan vi prata om att förbättra sin position och uppnå ekonomiskt och symboliskt kapital. Publiken vill gärna ha spänning och underhållning vilket egentligen inte är specifikt inom MMA utan är ett beteende eller habitus som finns hos människor överlag. Sökandet efter spänning och action för publiken till MMA men vi har också sett att man väljer MMA även på grund av att man gillar sporten i sig genom kunskap och på grund av att denna är en blandning av olika tekniker. Här kunde vi se att teven har spelat en stor roll i att koppla MMA till publiken då många har fått sin första kontakt med sporten genom matcher som har visats på tv. Även värt att nämna i sportens popularitet är att denna har anpassats för att passa in i fältet, tänker här på sportens historia samt speciellt på att man i Sverige lägger stor fokus på säkerhet och att det inte är tillåtet att använda armbågar förutom i professionell MMA. Utan detta hade MMA kanske inte varit tillåten i Sverige.

Som nämnts finns där en väldigt ojämn fördelning mellan könen när det kommer till MMA, detta har vi sett både i artiklarnas informanter samt att jag själv har haft svårigheter att hitta kvinnor som inte utövar kampsport men tittar på MMA. Även i Kim et al.(2008), Andrew et al. (2009) och Zembura & Zyskos (2015) undersökningar rankade männen våldet som en anledning att titta på MMA-event högre än kvinnorna gjorde. Under arbetets gång har jag pratat mycket om min uppsats med människor runt omkring mig och där har jag märkt

skillnad på hur män och kvinnor har reagerat på ämnet. Männerna har oftast tyckt att det är intressant och ställt frågor medan kvinnorna har tyckt att MMA är våldsamt och jag har till och med själv fått frågan om jag är våldsam. Därför kan förslag på vidare forskning vara att undersöka varför det finns skillnader mellan könen i hur man uppfattar sporten och våld samt vad det är som skiljer sig hos män och kvinnor att män intresserar sig för MMA medan kvinnor inte gör det i samma utsträckning.

8. Litteraturlista

Abramson, C.M & Modzelewski, D. (2011). Caged Morality: Moral Worlds, Subculture, and Stratification Among Middle-Class Cage-Fighters. *Qualitative Sociology*, 34, 143-175.

Andrew, D.P.S., Kim, S., O'Neal, N.T., Greenwell, C & James J.D. (1999). The Relationship Between Spectator Motivations and Media and Merchandise Consumption at a Professional Mixed Martial Arts Event. *Sport Marketing Quarterly*, 18, 199-209.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. R. Nice (trans.) Cambridge, Mass.: Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1998). *Practical Reason: On the Theory of Action*. Cambridge: Polity.

Bourdieu, P. (2000). *Pascalian Meditations*. R. Nice (trans.). Cambridge: Polity.

Brickley, M. & Smith, M. (2006). Culturally Determined patterns of Violence: Biological Anthropological Investigations at a Historic Urban Cemetery. *American Anthropologist*, 108, 163-177.

Carlbon, A. (2005). Pierre Bourdieu (1930-2002). I C. Lindberg (red.), *Nya antropologiska porträtt* (s.327-341). Lund: Dept. of sociology, Lund University.

Crossley, N. (2008). Social class. I M. Grenfell (red.), *Pierre Bourdieu: Key Concepts* (s.87-99). Stocksfield: Acumen

Fredholm, K. & Claesson, L. (2012). *MMA: sweet violence*. Stockholm: Fredholm & Claesson.

Gilsenan, M. (2002). On Conflict and Violence. I J. MacClancy (red.) *Exotic No More- anthropology on the frontlines* (s. 99- 113). Chicago: Univ. of Chicago press.

Green, K. (2011). It hurts so it is real: sensing the seduction of mixed martial arts. *Social & Cultural Geography*, 12 (4), 377-396.

Grenfell, M. (red.). (2008). *Pierre Bourdieu: Key Concepts*. Stocksfield: Acumen

Gullo, N. (2013). *Into the cage: the rise of UFC nation*. Canada: Fenn/McClelland & Stewart, a division of Random House of Canada Limited

Jensen, P., Roman, J., Shaft, B. & Wrisberg, C. (2013). In the Cage: MMA Fighter´s Experience of Competition. *The sport psychologist*, 27, 1-12.

Kim, S., Greenwell, C., Andrew D.P.S., Lee, J. & Mahoney D.F. (2008). An Analysis of spectator Motives in an Individual Combat Sport: A Study of Mixed Martial Arts Fans. *Sports Marketing Quarterly*, 17, 109-119.

- Maton, K. (2008). Habitus. I M. Grenfell (red.), *Pierre Bourdieu: Key Concepts* (s.49-65). Stocksfield: Acumen
- Mierzwinski, M., Velija, P. & Malcolm, D. (2014). Women's Experiences in the Mixed Martial Arts: A Quest for Excitement? *Sociology of Sport Journal*, 31 (1), 66-84.
- Moore, R. (2008). Capital. I M. Grenfell (red.), *Pierre Bourdieu: Key Concepts* (s.101-117). Stocksfield: Acumen
- Nordmark, S. (2014). Pierre Bourdieu. I L. Gottzén & U. Lögdlund (red.), *Sociologins teoretiker* (s.227-243). Malmö: Gleerups.
- Sanchez Garcia, R. & Malcolm, D. (2010). Decivilizing, civilizing or informalizing? The international development of Mixed Martial Arts. *International Review for the Sociology of Sport*, 45 (1), 39-58.
- Spencer, D.C. (2009). Habit(us), body techniques and body callusing: An ethnography of mixed martial arts. *Body & Society*, 15, 119–143.
- Spencer, D.C. (2014). Sensing violence: An ethnography of mixed martial arts. *Ethnography*, 15 (2), 232-254.
- Stenius, M. (2013). The Legacy of Pankration: Mixed Martial Arts and the Post Human Revival of a Fighting Culture. *The international Journal of Combat Martial Arts and sciences ICMAUA*, 13 (5), 40-57.
- Stenius, M. & Dziwenka, R. (2015). “Just be natural with your body”: An Autoethnography of Violence and Pain in Mixed Martial Arts. *International Journal of Martial Arts*, 1, 1-24.
- Stenius, M. (2016). Från dödsgala till idrottsgala. *Idrottsforskning.se*. Nerladdat 2016-07-17 <http://www.idrottsforskning.se/mma-fran-dodsgala-till-idrottsgala/>.
- Thomson, P. (2008). Field. I M. Grenfell (red.), *Pierre Bourdieu: Key Concepts* (s.67-81). Stocksfield: Acumen
- Zembura, P. & Zysko, J. (2015). An Examination of Mixed Martial Arts Spectators Motives and their sports Media Consumption in Poland. *Journal of Human Kinetics*, 46, 199-210.

Bilaga 1: Intervjufrågor

Svenska MMA-förbundet - Johan Halldin

- Vad beror MMA´s popularitet på i Sverige? Och hur har det gått till?
- Finns där skillnader mellan svensk MMA och MMA i resten av världen och mera specifikt USA? Om där finns, vilka?(här tänker jag både att utöva sporten och sporten som underhållning)
- Vem tittar på MMA och går på galor? Varför gör den det?
- Varför vill man gå in i en ring och fightas inför publik?
- Det pratas mycket om att matcherna ska vara actionfyllda, fightern ska bjuda på show och häftiga avslut för att det är vad publiken vill ha, hur tänker du kring detta?
- Jag har läst att MMA snart kommer att bli en olympisk gren, stämmer det? kan du berätta mer om det?
- Vad är skillnaden mellan MMA och övriga kampsporter, alltså det faktum att man kan tjäna pengar här och inte på de andra?
- Kan man försörja sig på MMA i Sverige? Hur då?
- Kan du nämna någon kritiker till sporten som jag skulle kunna intervjuja om vad den tror MMA´s popularitet beror på?

Superior Challenge - Babak Ashti

- Vad beror MMA´s popularitet på i Sverige? Och hur har det gått till?
- Vem går på era tillställningar och varför gör denna det?
- Det pratas en del om att matcherna ska vara actionfyllda, fightern ska bjuda på show och häftiga avslut på grund av att det är vad publiken vill ha, hur tänker ni kring detta?
- UFC´s framgångar beror till stor del på rätt marknadsföring berättar de själva, har ni någon strategi för att fånga människors intresse? Om ni har, hur ser den ut?
- På bilder, i trailers och promo´s kopplar ni till det spektakulära, det djuriska och fightern som krigare (warriors), hur är tanken kring detta?
- Vad krävs för att bli en Superior fighter?
- Hur väljer ni ut och matchar ihop fighters till en gala?
- Om jag får ställa frågan, hur mycket (på ett ungefär) får en Superior fighter betalt för en match?